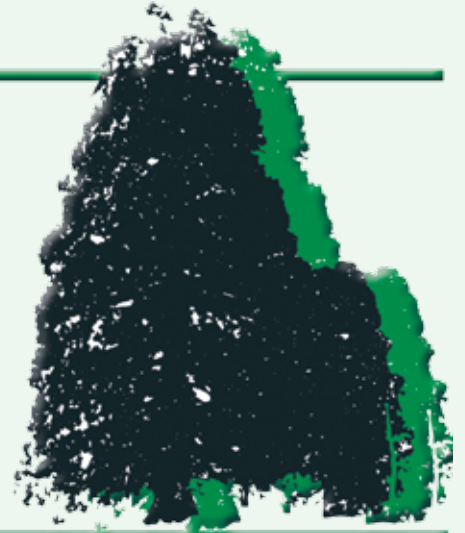

ŠZM SEKVOJ

MAJ, veliki traven / 2025

GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

*»Kaj je tam v daljavi?
Kaj je tam onstran?
Kaj je tam za robom sveta?
Ah, nekaj zelo zelo ...
nekaj prelepega ...«*

(N. Maurer)

Pustiti sled

Leto je naokrog in sekvoja znova šumi. Kot vidite na naslovnici, je naša sekvoja že precej osušena staraka, pa vendar se še vedno visoko dviguje in razgleduje po naši krajevni skupnosti. Tu se je v zadnjem letu uredilo še kakšno dodatno cestišče, se udeležilo kakšnega gasilskega tekmovanja ali obeležilo spomin na naše prednike.

Obiskalo se je najstarejše med nami. Prisluhnilo izkušnjam. Težkim zgodbam, a kljub temu upanju in iskram hvaležnosti. Učenci podružnične šole so narisali nove risbe, učiteljice pa znova pomagale pri krajevnih prireditvah. Hodilo se je. Po gozdnih poteh, ki so včasih prijetne, včasih pa se je treba izogibati blatu. Včasih pa se zagazi vanj. Tako kot v življenju. Telovadilo se je. V oranžnih majicah ali v majicah kakšnih drugih barv. Važno, da se človek premika, giba, dela, se sklanja, ko je to treba, ali pa vzpenja, ko je priložnost. Da je živ!

Živ tako, kot je zapisala nedavno preminula pesnica Neža Maurer: »Biti ogenj – do zadnjega zublja, do zadnje iskre, do zadnjega diha!« ali pa ponižni velikan Frančišek, ki je odšel dan za njo: »Nismo prišli na svet, da bi vegetirali, živeli lagodno in udobno spali na kavču. Prišli smo z drugega razloga – da pustimo sled.«

Letos si naša krajevna skupnost zasluži veliko torto, na katero se bo lahko spravilo vseh 60 svečk. Hvala vsem, ki ste v vseh teh letih vstali s kavča in v naši skupnosti pustili svoje žulje in svoj znoj. Pomagali pri gradnji tega ali drugega objekta, vzgajali mladino, priskočili na pomoč sosedu.

Pobrali smet in pustili sled. Ne tiste z blatnimi škornji, ampak lepo, morda včasih skrito, komaj opazno, a za nekoga pomembno sled v življenju kogarkoli ali vseh nas.

Karmen Jenič

Foto: **Boštjan Pucelj**

Nagovor župana

Drage krajanke, cenjeni krajanj Krajevne skupnosti Birčna vas,

narava nas že nekaj časa razvaja z zelenimi podobami pomladi in tudi v naši skupnosti ne manjka živahnega utripa ter vidnih premikov na področju urejanja prostora, varnosti in kakovosti bivanja. Vaša skupnost, ena največjih v Mestni občini Novo mesto, se lahko ponovno pohvali z vrsto uspešno izpeljanih projektov, ki potrjujejo moč sodelovanja in prizadevanja za skupno dobro.

V letu 2024 smo izpeljali pomemben infrastrukturni projekt – regionalno cesto skozi Birčno vas, ki je zdaj sodobnejša, varnejša in prijaznejša do vseh udeležencev v prometu. Vzporedno z njo smo izdelali tudi projektno dokumentacijo za dopolnitev javne razsvetljave, kar je prvi korak k dodatni osvetlitvi ob državni cesti. Prav tako so bila dela na javni razsvetljavi zaključena v Kremenjaku, s čimer smo tudi tam prispevali k večji kakovosti bivanja in večji prometni varnosti. Za vsakodnevno udobje in urejenost smo poskrbeli z več preplastitvami in ureditvami občinskih cest, še posebej pa je pomembno, da smo na Vrhu pri Ljubnu zaključili gradnjo kanalizacije, na katero se bodo uporabniki predvidoma lahko pričeli priklapljati do začetka poletja.

Obnovljena lesena brv preko potoka Vejar v Rajnovščah krajanom omogoča uporabo varne bližnjice do Stranske vasi. V Velikem Podljudnu smo nadgradili obstoječo javno razsvetlavo, ki omogoča varno pot do avtobusne postaje, ter zgradili in asfaltirali avtobusno postajališče. Ponosni smo tudi na skrb za najmlajše. V sodelovanju z Osnovno šolo Šmihel smo pri Podružnični šoli Birčna vas namestili nova igrala, klopi in mize. Novo

igralo je razveselilo tudi otroke v Velikem Podljudnu. Športni utrip smo okrepili še z ureditvijo in opremljanjem zunanega nogometnega igrišča v Lakovnicah, ki že privablja mlade in rekreativne športnike. S številnimi pomembnimi projekti, ki bodo prispevali k še boljši kakovosti življenja vseh občank in občanov, nadaljujemo tudi v letošnjem letu. Med njimi velja izpostaviti obnovo Narodnega doma, ki bo po prenovi ponovno postal kulturno središče mesta, ter ureditev Urbanega parka Loka, ki bo preurejen v sodoben prostor za rekreacijo in druženje ob reki Krki. Nadaljujemo s stanovanjsko gradnjo – v Podbrezniku nastajajo nova, sodobna stanovanja. Vse litve v 186 stanovanj že potekajo, v gradnji pa je še dodatnih 55. V teku je tudi celovita prenova Seidlove ceste, kmalu pa še novomeške tržnice. Za naše najmlajše skrbimo z gradnjo novega vrtca v Gabrju, ki bo svoja vrata odprl z novim šolskim letom, s prizidkoma vrtca Labod in Osnovne šole Šmihel ter novo enoto vrtca Ciciban, s katero smo poskrbeli za nove medletne vrtčevske oddelke.

Veseli nas, da vse te pridobitve nastajajo ob tesnem sodelovanju z vami, krajanj, ki skozi leto s številnimi pobudami, dogodki in delovnimi akcijami dokazujete, kako močna je vaša pripadnost kraju. Tudi vaša vsakoletna udeležba v občinski akciji Očistimo sosesko nas navdaja z optimizmom in ponosom. Verjamem, da bomo tudi v prihodnje uspešno hodili po poti razvoja, povezovanja in vključevanja. Želim vam prijetne, doživetij polne poletne dni ter veliko poguma in zagona za nove projekte, ki nas bodo še naprej povezovali in plemenitili naš vsakdan, obenem pa vsem iskreno čestitam ob 60. obletnici delovanja Krajevne skupnosti Birčna vas.

Gregor Macedoni,
župan

Mestne občine Novo mesto

Pregled aktivnosti od maja 2024 do maja 2025

Gradnja čistilne naprave

Prišla je pomlad, z njo čas izida našega Šuma sekvoj in čas za pregled opravljenega dela v naši skupnosti. Letos konec maja praznujemo 60-letnico od ustanovitve Krajevne skupnosti Birčna vas.

Pa se sprehodimo skozi to obdobje in aktivnosti v krajevni skupnosti.

Zaključena je bila rekonstrukcija ceste v Birčni vasi. Postopek je vodila MO Novo mesto (MO NM), Krajevna skupnost Birčna vas (KS) je sodelovala pri delu in koordinaciji, stikih z lastniki parcel ter pripravila krajski kulturni program in slovesnost ob uradni predaji objekta. Ta

rekonstrukcija je za nas in vse, ki se vozijo po tej cesti, velika pridobitev, saj je pripomogla k varnosti šolarjev, boljši povezavi z železniško postajo ter omogočila javno razsvetlavo.

Kanalizacija Vrh pri Ljubnu. V naselju Vrh pri Ljubnu je MO financirala izgradnjo kanalizacije, javno razsvetlavo in rekonstrukcijo ceste skozi vas. KS je sodelovala pri usklajevanju na terenu, koordinaciji z lastniki in s predlogi. Dela so končana, čaka se na uporabno dovoljenje.

Kanalizacija Lakovnice. KS je sodelovala pri vzpostavljanju stikov z lastniki in reševanju raznih tekočih težav. Čaka se na uporabno dovoljenje.

Postavitev igral v Velikem Podljubnu. Na javni površini v naselju Veliki Podljuben smo s pomočjo sofinanciranja MO na predlog krajanov postavili igrala. V vasi je kar nekaj otrok. Lokacija igral je pri obstoječem igrišču sredi vasi, tako se bodo lahko tu družili otroci in ostali krajani.

Dopolnitev javne razsvetljave v Velikem Podljubnu. S sofinanciranjem MO smo ob glavni cesti, ki pelje proti Straži, postavili luči. S tem se je povečala varnost zlasti otrok, ki ob tej cesti hodijo do avtobusne postaje. Glede na to, da v večjem delu vasi že obstaja javna razsvetljava, je bilo treba postaviti le nekaj luči.

Projekt javne razsvetljave v Birčni vasi ob državni cesti. Že več let si prizadevamo za varno hojo in vožnjo skozi naselje po cesti, ki je ena od povezav z Belo krajino in je obremenjena še z vožnjo tovornjakov z lesom na deponijo pri žel. postaji. Del razsvetljave je bil zgrajen z rekonstrukcijo ceste od podvoza pod

Igrala v Podljubnu

>> železnico do šole, del pa ob izgradnji obračališča v centru vasi. Ostali del vasi je še vedno nerazsvetljen. Vsakdo, ki se je že kdaj ponoči peljal skozi vas, da ne govorim o peš hoji, ve, kako je to nevarno. Že dlje časa si prizadevamo za rešitev te težave, zato smo naročili izdelavo potrebnega načrta za realizacijo projekta dopolnitve javne razsvetljave skozi naselje. Ta projekt je osnova za izgradnjo.

Ostali dogodki

Prireditev Pozdrav pomladi. Tradicionalno prireditev, ki jo vsako leto izvedemo ob prazniku dneva žena in materinskem dnevu pod imenom Pozdrav pomladi, smo izvedli v mesecu marcu. V program smo vključili otroke iz podružnične šole v Birčni vasi in ostale mlade, ki so s svojimi talenti popestrili dogodek. Sledilo je druženje krajanov.

Pohod po poteh KS. Vsako leto organiziramo pohod krajanov po KS z namenom, da krajanji spoznajo svoje okolje in sosede. Letos smo se z Ruperč Vrha podali do Lakovnic.

Ekskurzija krajanov. Letos smo obiskali Primorsko – Luko Koper, Sečoveljske soline in Marezige.

Izdaja časopisa Šum sekvoj. Vsako

Vrh pri Ljubnu

leto ob prazniku KS, to je v maju, izdamo časopis, ki je enoletni pregled dogodkov KS in utrip krajev.

Čistilna akcija. Organizirali smo čistilno akcijo s krajanji, udeležilo se je tudi nekaj Romov iz naselja Ruperč Vrh. Pri tem sodelujejo tudi učenci Podružnične šole Birčna vas.

Urejanje ŠP Drage. Trudimo se za oživitve športnega življenja in prostora za druženje vseh krajanov. Urejali smo okolico ter izvedli nekatera potrebna popravila. Sodelujemo pri ponovni oživitvi športnega društva.

NAČRTI ZA NAPREJ

Ureditev javne razsvetljave Birčna vas, preplastitev dela ceste v Birčni vasi, izdaja časopisa Šum sekvoj, prireditev Pozdrav pomladi v marcu, obeležitev 60-letnice KS v maju, ekskurzije krajanov, urejanje ŠP Drage, sodelovanje s Komunalo glede spremembe načina zbiranja odpadkov, sodelovanje z ostalimi službami: policija, šola, MO Novo mesto.

Zapisala: **Majda Meštrić**

Ob 60. obletnici KS Birčna vas

KS Birčna vas letos praznuje 60. obletnico. Pred vami je moj pogled na pridobitve v zadnjem desetletju. Verjetno mi je kakšen podatek ušel iz spomina, a vsi člani sveta KS Birčna vas se trudimo za čim lepše bivanje vseh v tem okolju, pa naj gre za družabno življenje ali izboljšavo prostora.

Rojstvo krajevne skupnosti sega v leto 1965. Tega leta so prvič praznovali krajevni praznik ob spominu na dogodek, ki se je zgodil 28. marca 1942. Takrat so partizani v bližini Birčne vasi napadli italijanski vlak. Kasneje istega leta, **28. maja 1965**, pa je bil določen datum začetka delovanja KS, saj so bila takrat izdana osnovna pravila za delovanje. **28. maj je praznik KS Birčna vas.**

Ob tej priložnosti se s hvaležnostjo spominjamo vseh, ki so v preteklosti sodelovali pri razvoju in delovanju naše skupnosti. Mnogi so že odšli, vendar spomin nanje ostaja.

Ne smemo pozabiti tistih, ki so sodelovali pri prvi izdaji časopisa Šum sekvoj: Vide Rozenberger, Srečka Petrica, Alojza

Muhiča in vseh, ki so in še pomagajo oblikovati prikaz dogodkov in utrip naših krajev.

V naslednjih vrsticah se bomo ozrli za desetletje nazaj na pridobitve, ki nam jih je uspelo uresničiti v naši skupnosti. Z aktivnostmi vas sproti seznanjamo tudi v glasilu Šum sekvoj, tokrat pa sem zbrala kratek pregled večjih aktivnosti v tem obdobju.

Velik poudarek namenjamo različnim **družabnim prireditvam**: vsakoletni **pohod po vaseh krajevne skupnosti, kulturne prireditve** ob 8. in 25. marcu – dnevu žena in materinskem dnevu, nekajkrat pa smo šli skupaj **na izlete po Sloveniji**. Samo za osvežitev spomina: prvi izlet je bil organiziran leta 2017, in sicer po Gorenjski, sledili sta Rezija in Koroška. Po dveh letih premora zaradi epidemije smo šli leta 2022 na Pohorje, leto kasneje pa na Primorsko. Namena teh ekskurzij sta druženje krajanov in spoznavanje naše lepe Slovenije.

Sodelujemo tudi z različnimi društvi. S predstavniki KO Rdečega križa Birčna vas obiskujemo krajanje in krajanke, ki dopolnijo 80 in 90 let, sodelujemo z gasilskimi društvi in s podružnično šolo, z Združenjem borcev za vrednote NOB ob komemoraciji, organiziramo čiščenja okolja ...

Aktualne težave urejamo s pristojnimi službami: Mestno občino Novo mesto (MO Novo mesto), policijo, Komunalo ...

V tem obdobju smo uredili pisarno KS Birčna vas ter leta 2019 uspešno sodelovali na športni olimpijadi vseh krajevnih skupnosti v MO Novo mesto. Dosegli smo odlično uvrstitev. Sodelovali smo z mediji v oddaji Doma je lepo na TV Vaš kanal, z Radiem Sraka, v Dolenjskem listu je bila predstavitev naše KS.

Od 2019. leta smo aktivno sodelovali pri **urejanju ŠP Drage** – urejanje pravnih odnosov med KS in Športnim društvom s sodelovanjem pravne službe MO Novo mesto. V letu 2022 so bila urejena vsa lastniško pravna razmerja.

Ob razgrnitvi OPN Birčna vas sever – projekt za izgradnjo okoli 20 novih hiš – smo podali pripombe.

Zaradi nekaterih nerešenih zadev po **izgradnji kanalizacije** Stranska vas in Birčna vas smo organizirali zbere krajanov in aktivno sodelovali pri reševanju težav s pristojnimi službami.

Optika – širokopasovno omrežje: sodelovanje pri načrtovanju in izvedbi pokritosti s širokopasovnim optičnim omrežjem za celotno območje KS.

Urejanje igrišč: aktivno sodelovanje na razpisih MO Novo mesto za urejanje igrišč in nabavo igral, nabava klopi na igriščih (Lakovnice, Stranska vas, Birčna vas, Mali Podljuben), gugalnic (Stranska vas, Birčna vas), ureditev pešpoti (zaradi varnosti odstranitev dreves v Birčni vasi).

Prometna varnost: aktivno sodelovanje pri urejanju prometne in varnostne problematike, postavljeni novi opozorilni znaki pri avtobusnih postajališčih, dodatni prometni znaki. Aktivnosti pri pridobitvi zapornic v nivojskem križanju pri Birčni vasi leta 2020.

Kratek pregled pridobitev v prostoru v zadnjih letih

BIRČNA VAS

Aktivnosti pri zgraditvi **avtobusne postaje (AP) in obratnišča v centru Birčne vasi** leta 2020, **javna razsvetljava** v delu vasi, zasaditev lipe ob odprtju AP, **ureditev pešpoti z javno razsvetlavo**, izboljšanje prometne varnosti, **ureditev igrišča in postavitve igral**, dopolnitev igrišča s klopami in gugalnico, **ureditev odvodnjavanja** na lokalni cesti na Babji hrib, asfaltiranje dela ceste na Ušivec.

Informacijske table v letu 2022: QR koda, povezava na spletno stran KS Birčna vas. Z informacijskimi tablamami smo označili in opozorili na zanimive točke v naši KS: center Birčne vasi, Ljuban, Stranska vas, Cerovec, Kotarjeva prepadna.

Projekt javne razsvetljave v Birčni vasi ob državni cesti, ki je pogoj za predvideno izgradnjo manjkajoče razsvetljave.

Največja pridobitev je **rekonstruirana državna cesta** od podvoza z železnico do šole z urejenim parkiriščem pri šoli v letu 2024, s tem pa povečana prometna varnost in ureditev okolice.

STRANSKA VAS

V zaselku Kremenjak je pristojna služba Elektro Ljubljana pripravila infrastrukturo za povečanje elektro moči, ob tem pa je bilo izvedeno asfaltiranje dela ceste s postavitvijo luči javne razsvetljave. V **Petelincu je bila leta 2022 urejena dostopna**

makadamska cesta, na delu ceste je bila izvedena preplastitev. Preplastitve **ceste v Stranski vasi**; proti pokopališču, obnova in asfaltiranje **ceste nad tunelom**, dodatna **igrala na igrišču pri GD v Stranski vasi** (gugalnice, klopi, urejena prometna signalizacija, rekonstrukcija dela **ceste na Ruperč Vrhu** pri žagi). Obnova **makadamske ceste v Stranski vasi**, asfaltiranje **ekološkega otoka** in parkirišča na Ruperč Vrhu.

Postavitev **informacijske table** pri cerkvi v Stranski vasi.

RAKOVNIK, RAJNOVŠČE

Rekonstrukcija dela ceste na Rakovniku, obnova brvi čez Petelinec.

JAMA, LAKOVNICE

Ureditev nadstreška pri GD Lakovnice za avtobusno postajališče, **asfaltiranje dela ceste na Dol. Lakovnicah**, postavitev AED pri GD Lakovnice, **ureditev ceste na Jami** ob napeljavi kanalizacije, **javna razsvetljava ob glavni cesti** do GD Lakovnice v letu 2022, **asfaltiranje makadamske ceste** na Jami v dolžini 800 m, postavitev informacijske table na Cerovcu in Jami.

Kanalizacija Lakovnice je še v delu. Ob tem je bila pripravljena tudi infrastruktura za javno razsvetljava.

VELIKI PODLJUBEN, LJUBEN

Postavitev igral in klopi v Velikem Podljubnu, ureditev **avtobusnega postajališča**, **dopolnitev javne razsvetljave**, **rekonstrukcija ceste** na dveh delih pri Velikem Podljubnu, **informacijska tabla pri cerkvi** na Ljubnu v letu 2022.

PETANE, MALI PODLJUBEN, GORENJE

Preplastitev dela glavne ceste Veliki Podljuben–Mraševo in Petane, **asfaltiranje dela javne poti**, dostop z glavne ceste v G. Mraševem, **igrala** pri GD Mali Podljuben, urejanje odlaganja odpadkov, urejanje makadamske poti čez potok.

VRH PRI LJUBNU

Ureditev odvodnjavanja z glavne ceste in odtočnih jarkov ob cesti, **preplastitev, priključek** na glavno cesto, **asfaltiranje ceste** Vrh pri Ljubnu–Škrile.

Projekt kanalizacije in razsvetljave na Vrhu pri Ljubnu: aktivno sodelovanje pri postopkih pridobivanja dokumentov, gradnja v letu 2024.

Več o zgodovini in preteklih dogodkih v KS Birčna vas je razvidno iz publikacij Šum sekvoj, ki izhaja že od leta 1987. **Vse izvode smo prenesli v digitalno obliko** in jih lahko najdete na spletni strani KS Birčna vas:

<https://www.novomesto.si/krajevne-skupnosti/bircna-vas/>.

Zapisala: **Majda Meštrić**

Rekonstrukcija ceste v Birčni vasi

Po več letih prizadevanj smo bili v ponedeljek, 1. julija 2024, priča uradni predaji rekonstruiranega dela ceste v Birčni vasi.

Kot je bilo že večkrat povedano, je za naše okolje to pomembna pridobitev. Objekt je bil že pred uradnim prevzemom v uporabi in takoj je bilo vidno, da je lepo sprejet, saj nudi varno pot, parkiranje ob šoli in najbolj pomembno – varen dostop do šole. Ne gre zanemariti varne povezave po pločniku do železniške postaje ...

Pripravili smo manjšo slovesnost, čeprav so se že začele šolske počitnice. K slovesnemu vzdušju je pripomogel tudi nastop Mance na violončelu z Bachovo skladbo.

Zbrane sta nagovorila državni sekretar, mag. Andrej Rajh, in župan MO Novo mesto, mag. Gregor Macedoni.

Zahvaljujemo se Direkciji Republike Slovenije za infrastrukturo in MO Novo mesto, ki sta financirali projekt. Hvala g. županu Gregorju Macedoniju in vsem

sodelavcem, ki so sodelovali pri projektu.

Tudi sedaj, ko je cesta s pločnikom že dlje časa v uporabi, je veliko pozitivnih pripomb.

Upamo, da so uporabniki ceste ob novi pridobitvi pozabili na vse nevšečnosti med gradnjo, saj je bilo potrebno tudi veliko strpnosti. Močno si želimo, da bo

v prihodnosti poskrbljeno za prometno varnost skozi celotno naselje Birčna vas. Kar bo v naši moči, se bomo trudili za dosego tega cilja.

Ob manjši zakuski so se izkazale marljive roke gospodinj, ki so združile svoje moči in pokazale, da znamo sodelovati.

Zapisala: **Majda Meštrić**

Potepanje po Primorski

V soboto, 31. avgusta 2024, smo se krajani KS Birčna vas z avtobusom že petič odpeljali na spoznavanje Slovenije.

Naš cilj je bil tokrat obisk Primorske.

Samo za osvežitev spomina: prvi izlet je bil 2017 – Gorenjska, 2018 – Rezija, 2019 – Koroška, l. 2022 pa smo šli na Pohorje. Namen teh ekskurzij je druženje in obenem spoznavanje naše lepe Slovenije.

Najprej smo obiskali Luko Koper, edino mednarodno tovorno pristanišče v Sloveniji, ki ga upravlja delniška družba. Luški vodič nam je v enourni panoramski vožnji

povedal mnogo zanimivih podatkov o večnamenskem pristanišču, ki dela 24 ur na dan. Morje v pristanišču je globoko od 10 do 18 metrov. Sprejme lahko ladje z nosilnostjo 180 000 ton. Videli smo ogromne ladje in površine za različne tovore, ki čakajo na pretovarjanje. Za delovanje tako velikega sistema je zelo važna dobra organizacija tako ljudi kot prostora.

Polni novih informacij in vtisov smo se poslovili in nadaljevali pot proti Sečoveljskim solinam.

Vodička nam je predstavila pridelavo soli na tradicionalen način, to je s postopki in orodji, zasnovanimi na izročilu solinarjev, ki so to uporabljali že v preteklosti. Re-

zultat skupnega dela radodarne narave in marljivih solinarjev je visoko kakovosten pridelek soli izrednega okusa in prvinske kristalaste oblike.

Opušeni del solin nudi zavetje mnogim pticam med mnogimi travniki slanuš in opuščenimi solinarskimi hišami.

Po vročem delu dneva smo poskrbeli še za potešitev žeje in lakote na kosilu v Dragonji v gostilni Mahnič.

Na poti domov smo se ustavili še v Marzigah, ki slavijo po lepi razgledni točki s pogledom na Koprski zaliv z okolico in vinsko fontano.

Zapisala: **Majda Meštrič**
Foto: **Marcel Hrovatič**

Start

17. pohod po KS Birčna vas

Varno po cesti

Prispeli smo na cilj

Letošnja pomlad je precej deževna, a mi smo imeli srečo, da smo 17. pohod po KS Birčna vas izvedli v lepem vremenu.

V tem času se na vseh področjih veliko dogaja, a naš pohod je bil glede na to kar dobro obiskan. Izbrali smo pot, ki je potekala po lepih koticih naše okolice. Tudi malo blata ni motilo pohodnikov.

Pot z Ruperč Vrha preko Birčne vasi do Lakovnic ni bila zahtevna, vsi smo srečno prišli na cilj. Na Lakovnicah sta nas že čakala Vesna in Borut z jedačo in pijačo. Druženje je potekalo v prijetnem klepetu, otroci so pa uživali na urejenem igrišču pri gasilskem domu. Hodilo je kar precej otrok in mladine; tako še ostaja upanje, da se bo ta tradicija druženja in spoznavanja naše okolice nadaljevala.

Zapisala: **Majda Meštrić**
Foto: **Marcel Hrovatić**

Otroška energija

Skoraj premajhen oder za vse...

Pozdrav pomladi 2025

Mesec marec je poseben, saj se v tem času vsa narava prebuja in se odeva v čudovite barve.

Zaznamujeta ga tudi praznika: 8. marec – dan žena in 25. marec – materinski dan. V našem okolju že tradicionalno ta dva praznika obeležimo s prireditvijo za naše krajanke.

Letos smo 29. marca pripravili večer s povezovanjem dveh generacij. Na začetku so se s svojo mladostno energijo vseh dotaknili učenci podružnične šole v Birčni vasi. Za prijetno razpoloženje je v nadaljevanju večera poskrbela gledališka skupina DKD Svoboda Senovo z odlomkom komedije Toneta Partljiča, Poroka čistilke Marije.

Lepo je bilo videti polno dvorano obiskovalcev z nasmehi na obrazih, kar pove, da ves trud ni bil zaman.

Tekst: **Majda Meštrič**, Foto: **Marcel Hrovatič**

PGD Stranska vas Novo mesto praznuje 70 let

V začetku leta 1955 se je porodila pobuda o ustanovitvi prostovoljne gasilske čete, ki jo je sedemčlanski odbor uspel uresničiti v pičlih dveh mesecih.

Tako je 27 krajanov 27. marca 1955 ustanovilo Gasilsko četo Stranska vas. Med ustanovnimi člani gasilske čete so bili Jože Rataj, Franc Plantan st., Alojz Roženberger, Milan Jenič, Dragica Jenič, Terezija Jenič, Jože Hrovat, Janez Plantan, Peter Gregorič, Jože Brunner, Marija Moravec, Anica Novak, Cirilka Šurla, Janez Gašper, Marija Gregorič, Marjan Dragman, Mihaela Dragman, Štefka Pugelj, Anica Erjavec in verjetno še kdo, ki žal niso bili imenovani. Izmed njih sta bila izvoljena prvi upravni in prvi nadzorni odbor čete. Prvi predsednik čete, kasneje društva, je bil Milan Jenič, prvi poveljnik pa Ivan Šurla. Kmalu so se četi pridružili novi člani in tako je bila četa preimenovana v Prosto-

voljno gasilsko društvo Stranska vas Novo mesto. V preteklosti so društvo vodili tudi naslednji predsedniki: Jože Rataj, Franc Plantan st., Drago Roženberger, Franc Hrovatič in Dejan Rkman, od leta 2018 pa je predsednica društva Darja Marjanovič. Poveljniki društva so bili: Marjan Dragman st., Franc Hrovatič, Branko Jenič in Uroš Rajar, sedanji poveljnik društva je David Pečavar. Skozi leta so se društvu pridružili novi člani, nekateri so ga zapustili in tako danes društvo šteje 145 članov, od teh je 38 pionirjev in mladincev.

Že od samega začetka so se člani društva z vso vestnostjo in odgovornostjo uspešno lotili različnih aktivnosti, ki so pripomogle k njihovem uspešnemu delovanju. Zbirali so denarne prispevke za nabavo potrebnega orodja, pridobili so veliko materialnih dobrin, se vseskozi izobraževali in prenašali pridobljeno znanje na ostale člane. Leta 1957 se je pričela gradnja gasilskega doma. Parcelo, na kateri stoji gasilski dom, je gasilec podaril Janez Plantan, člani društva so pripravili les, ki so ga podarili krajanji, ter postavili temelje za dom. Leto kasneje so uspeli nabaviti prvo motorno brizgalno – 300-litrsko Savico, ki je danes obnovljena v garaži gasilskega doma – nekaj opreme in tlačne cevi. Ob krstu motorne brizgalne 1. maja je bilo organizirano tudi tekmovanje gasilskih desetini, na katerem so tekmovali člani

Ustanovne članice na občnem zboru 1. 2. 2025

Ustanovni člani leta 2005

Prvih 10 let

Mladinsko tekmovanje 1988

Mladinsko tekmovanje 2000

Pionirsko tekmovanje 2006

50-letnica društva

50-letnica društva

PGD Stranska vas, PGD Stopiče in PGD Šmihel. Ker v tem času še ni bilo gasilskega doma, je bila gasilska oprema shranjena na več lokacijah, najprej v Blažičevi hiši, potem pri družini Bartolj in kasneje tudi pri Ajdiškovih v Stranski vasi. Nadaljevale so se aktivnosti za gradnjo gasilskega doma – gasilska mladina je s svojim delom v opekarni Prečna najprej prislužila opeko, kasneje pa s kopanjem v peskokopu Stopiče tudi pesek. Na Ruperč Vrhu so organizirali prvo tekmovanje z motorno brizgalno in na tekmovanju osvojili prvo mesto. V prihodnjih letih so člani društva z organizacijo gasilskih veselic zelo uspešno zbirali finančna sredstva, ki so omogočila uspešno delovanje društva tako na operativnem področju kot tudi pri ostalih aktivnostih. Tudi gradnja gasilskega doma je potekala uspešno – svečano odprtje je bilo avgusta 1964, ko so zidovi doma dobili streho, orodjarno pa je počasi zapolnila gasilska oprema. Leta 1965 je bil na slavnostni prireditvi ob 10. obletnici društva razvit društveni prapor.

V naslednjih letih so člani društva zgradili vodnjak na prostoru vaše luže, ki je dobro služil ob intervencijah, in nadaljevali z gradbenimi deli v gasilskem domu, tako da je bil dom predan v uporabo ob praznovanju 15. obletnice društva. Za potrebe operativne dejavnosti so sproti nabavljali potrebno opremo in orodje. Tudi število članov je naraščalo – leta 1970 jih je bilo že 82, kar je omogočalo sestavo kar nekaj tekmovalnih desetin. Poleg prve desetine članov so delovale tudi desetina starejših članov, ženska desetina, mladinska in pionirska desetina. Leta 1971 je bila nabavljena nova motorna brizgalna Ziegler z večjim pretokom vode ter električna sirena za alarmiranje. Vseskozi so se člani društva dodatno usposabljali in pridobivali častnejše nazive. Ob 20. obletnici delovanja leta 1975 je društvo predvsem s pomočjo prispevkov krajanov uspelo kupiti prvi gasilski kombi znamke IMV.

Leta 1979 je bila ustanovljena in opremljena gasilska četa v Velikem Podljubnu. Nadaljevala so se dela za dokončanje gasilskega doma in okolice ter začela dela za zamenjavo strehe in lesenih stropov v domu. Kmalu zatem se je začela gradnja gasilskega stolpa, leta 1983 pa so uspeli nabaviti novo 800-litrsko motorno brizgalno Rosenbauer. Sproti so skrbeli za sanacijo in izboljšavo gasilskega doma, kjer so zamenjali lesene stropne plošče z betonsko ploščo in opeko na strehi ter pričeli z izgradnjo stopnic ob gasilskem domu. Leta 1985 so se na praznovanju 30. obletnice društva upravičeno veselili vseh pridobitev in uspehov, ki so jih dosegli do takrat.

Leta 1986 je bila nabavljena radijska postaja, leto kasneje so se lotili obnove dvorane z namestitvijo stenskih in stropnih lesenih oblog, še leto kasneje pa so dokončali stopnišče ob gasilskem domu. Leta 1988 je bila ustanovljena in opremljena gasilska četa v

Birčni vasi. V sredini osemdesetih je zaradi ogromno drugih prej omenjenih aktivnosti delo operative malo zamrlo, pod vodstvom poveljnika Branka Jeniča pa so predvsem pionirji in mladinci spet zelo uspešno sodelovali na tekmovanjih. Po osamosvojitvi so se soočali s finančnimi težavami predvsem zaradi reorganizacije gasilske zveze, pa vendarle so uspeli nadaljevati s sanacijo dvorane in uredili toplozračno ogrevanje v dvorani. Do konca devetdesetih let prejšnjega stoletja so se ukvarjali predvsem z administrativnimi zadevami za ureditev lastništva zemljišč, na katerem stoji gasilski dom z okolico. Ob 40. obletnici delovanja društva so se veselili nabave novega gasilskega vozila s prikolico znamke Mazda, namestitve kapelice s sv. Florijanom, obnove fasade in napisa ter obnove gasilskega doma in strehe.

Vodstvo društva se je vseskozi zavedalo, da je potrebno slediti naprednejšim tehnologijam ter nabavljati kakovostnejšo zaščitno in reševalno opremo, kar omogoča varnejše in bolj uspešno posredovanje ob intervencijah. Tako so na začetku novega tisočletja nabavili še eno prikolico, na kateri je bila nameščena motorna brizgalna za visoki tlak s pripadajočo opremo. Leta 2005 smo z razvitjem novega prapora slovesno obeležili 50. obletnico delovanja društva. Po nekaj letih zatišja na tekmovalnem področju je društvo doživelo nov zagon, ko se je v delo društva vključilo kar nekaj novih članov in članic, in spet so želi uspehe tako v delovnem kot tekmovalnem smislu. Leta 2010 so bila vstavljena nova dvizna garažna vrata, leta 2011 pa smo s pomočjo donatorjev in s finančnimi prispevki krajanov uspeli nabaviti novo gasilsko vozilo GVV-1, opremljeno z ustreznim orodjem in pripomočki, ki so potrebni za uspešno gasilsko intervencijo in za druge operative namene. Zamenjana so bila tudi vsa okna in vrata gasilskega doma. Leto kasneje je bilo poskrbljeno za učinkovitejšo ogrevanje z novo pečjo za centralno ogrevanje, še leto za tem smo se lotili še temeljite obnove sanitarij in urejanja dvorane. V teh letih smo bili zelo uspešni tudi pri organizaciji, izvedbi in udeležbi na meddruštvenih, občinskih in regijskih tekmovanjih. Beležili smo zelo lepe uspehe pionirjev in mladincev, enota članov B in članic B sta se leta 2012 udeležili tudi državnega tekmovanja v Velenju. Leto kasneje se je mladinkam uspelo uvrstiti na regijsko tekmovanje. Bili pa smo tudi prvi organizatorji tekmovanja v spajanju sesalnega voda na Dolenjskem, ki smo ga nekaj let zaporedoma tradicionalno organizirali v februarju ali marcu. Leta 2014 so se članice B spet uvrstile na državno tekmovanje, tokrat smo se odpravili v Koper. Uspelo nam je zbrati sredstva za asfaltiranje dvorišča oz. parkirišča. Leta 2015 smo ob 60-letnici delovanja društva prenovili fasado in opravili še nekaj ostalih sanacijskih del. Na praznovanju smo prevzeli tudi obnovljeno motorno brizgalno Sora, ki jo je prenovil Peter Šušteršič. V jeseni istega leta se je enota članic B udeležila državnega tekmovanja v Kopru.

V naslednjih dveh letih so marljivi člani društva uredili nadstrešek pri sanitarijah ter pripravili dokumentacijo in priklop h kanalizacijskemu omrežju. Urejali smo tudi okolico gasilskega doma in namestili igrala, ki jih je financirala KS Birčna vas. Leta 2018 smo po nekajmesečnih prizadevanjih dočakali pomembno pridobitev v krajevni skupnosti – napravo AED (avtomatski elektronski defibrilator), ki je nameščen ob garažnih vratih gasilskega doma. Sodelovali smo tudi v eni najzahtevnejših intervencij, gašenju požara v Ekosistemih v Zalogu, kjer smo utrpeli kar veliko materialno škodo, ter pri sanaciji objektov po katastrofalni toči v Črnomlju in okolici. Članice B so žele uspeh

Avtorally 2009 – članice B

Regijsko tekmovanje 2011 – člani B

Avtorally 2013 – veterani

Regijsko tekmovanje 2013 – mladinke

Delovna akcija 2013

DOV 2018

Delovna akcija 2015

Sektorska vaja 2023

Intervencija – Zalag 2017

Podružnica Birčna vas 2023

za uspehom in se v tem letu spet uvrstile na državno tekmovanje, ki je potekalo septembra v Gornji Radgoni. Leto kasneje smo se lotili sanacije odra in namestili ograjo ob stopnicah, ki vodijo na oder. V letih 2020 in 2021 je večino naših aktivnosti zaustavila epidemija korone, leta 2022 pa smo spet aktivno poprijeli za delo in se intenzivno začeli pripravljati na tekmovanja. V gasilskem vozilu je bilo potrebno zamenjati visokotlačno črpalko, Istočasno je bila predelana nadgradnja vozila, tako da so bili nameščeni novi kosi opreme in orodja, na svetlobnem stolpu smo obstoječe reflektorje zamenjali z LED reflektorji. Sodelovali smo tudi pri gašenju katastrofalnega požara na Krasu. Zadnji dve leti smo namenili predvsem sanaciji in izboljšavi prostorov v gasilskem domu, nameščeni so bili tudi grelni paneli v garaži in spodnjem prostoru gasilskega doma. Na področju alarmiranja članov smo

vzpostavili sistem alarmiranja FireApp. Vseskozi smo sproti nabavljali ustrezno zaščitno in reševalno opremo.

Od leta 2023 vodstvo društvo predstavljajo:

- predsednica: Darja Marjanović
 - namestnik predsednice: Dejan Rkman
 - tajnica: Damjana Rkman
 - blagajnik: Miran Ovniček
 - poveljnik: David Pečavar
 - namestnik poveljnika: Uroš Rajar
 - člani upravnega odbora: Branko Jenič, Franci Ilar, Silvo Golob, Rok Grahut, Nataša Hrovatič, Karin Rkman Pečavar
 - nadzorni odbor: Jerica Ajdišek, Milena Ilar, Jože Pureber
- Člani društva se redno udeležujemo raznovrstnih srečanj in posvetov ter tečajev, usposabljanj, izobraževanj in izpopolnjevanj,

ki so nujne za kvalitetno in varno delo operativcev. V zadnjih letih je kar nekaj gasilcev opravilo tečaje specialnosti, ki so potrebne za učinkovito izvedbo različnih aktivnosti v našem društvu, tako intervencij kot tekmovanj, izobraževanj, predstavitev delovanja društva, požarne varnosti in podobno. Tako imamo današnje operativno enoto izobraženo in izpopolnjeno z raznimi znanji, ki so v sodobnem času in napredku tehnologije potrebna za uspešno posredovanje na intervencijah. V večini primerov je šlo za požare v in na stanovanjskih objektih ter v naravi, poleg tega pa smo tudi polnili protipoplavne vreče in odstranjevali podrta drevesa oz. sneg z napihljive strehe ter reševali živali. Sodelovali smo tudi na vseh večjih posredovanjih ob naravnih in drugih nesrečah v regiji in drugod po Sloveniji.

V oktobru, mesecu požarne varnosti, se redno udeležujemo sektorskih vaj in vaj občinskega gasilskega poveljstva na različnih lokacijah. Še bolj kot sicer se posvetimo osveščanju javnosti o pomenu gasilstva in preventivni dejavnosti ter preprečevanju požarov. Organiziramo dneve odprtih vrat, na katerih obiskovalcem prikažemo temeljne postopke oživljanja in uporabo defibrilatorja (AED), predstavimo jim gasilska vozila in njihovo opremo ter opremo v garaži gasilskega doma. Prikažemo tudi varne načine gašenja ob manjših hišnih požarih. Otroci lahko sodelujejo v družabnih igrah in se preizkusijo v spretnosti z osnovnimi gasilskimi pripomočki in orodjem. Vsako leto naše delovanje predstavimo tudi učencem Podružnice Birčna vas.

Tudi na tekmovalnem področju se veselimo naših uspehov tako v kategoriji pionirjev in mladincev kot tudi članov in veteranov. Člani in članice smo bili nekaj let zaporedoma odlični na tekmovanjih v spajanju sesalnega voda ter na avtorallyju in si priborili uvrstitve tako na regijska kot tudi na državna tekmovanja, in sicer enkrat s člani B ter trikrat s članicami B.

Zavedamo se pomembnosti druženja med mladimi gasilci in sodelovanja v različnih gasilsko-športnih disciplinah, zato najmlajše člane spodbujamo, da se udeležujejo tako kviza gasilske mladine in tekmovanja v orientaciji kot tudi pionirskega in mladinskega tekmovanja, kjer se pomerijo v različnih disciplinah. Ravno na začetku tega leta so na tekmovanju v Kvizu gasilske mladine v organizaciji GZ Novo mesto enega boljših uspehov dosegli pionirji in mladinci, ki so zasedli odlično 3. mesto in se uvrstili na regijsko tekmovanje.

Avtorally 2018 – člani A in članice B

Pionirji 2021

Državno tekmovanje 2018 – članice B

Kviz – mladinci 2023

Kviz – pionirji in mladinci 2025

Sedem desetletij je dolga doba – toliko let požrtvovalnosti, predanosti in neomajne pripravljenosti pomagati sočloveku v stiski, toliko generacij gasilcev, ki so ne glede na uro, vreme ali razmere, stopili skupaj, ko je bilo to najbolj potrebno. Ob tej priložnosti se

iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste kadarkoli nosili gasilsko uniformo, vlekli cevi, gasili požare, reševali življenja in premoženje, ter tistim, ki ste podpirali naše delo v ozadju. Posebej pa se danes spomnimo naših predhodnikov, ustanovnih članov in vseh, ki so v minulih desetletjih gradili temelje društva, kot ga poznamo danes. Brez njihovega truda in vizije mi danes ne bi stali tu.

Seveda pa pogled usmerjamo tudi naprej – v prihodnost. Pred nami so novi izzivi. Tehnologija se razvija, naravne nesreče postajajo pogostejše, družba se spreminja. A nekaj ostaja nespremenljivo: naš duh, naše poslanstvo in naša zavezanost pomoči. Zato se iskreno zahvaljujemo tudi vsem mlajšim generacijam, ki stopajo po tej poti. Ponosni smo, da se duh prostovoljstva in tovarštva ohranja in prenaša naprej. Verjamemo, da bo društvo še dolgo ostalo steber naše skupnosti.

Drage gasilke in gasilci, hvala vam za vse.
Naj nas še naprej družijo enotnost, pogum in srčnost.
In naj nas spremljata sreča in varnost.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

Darja Marjanović,
predsednica PGD Stranska vas Novo mesto

Pionirji 2024

PGD Lakovnice

V letu 2024 smo bili aktivni na operativnem, tekmovalnem in organizacijskem področju, najbolj smo ponosni na ekipo članov A, ki so 10. leto zapored zmagali na Gasilskem avtorallyju Gasilske zveze Novo mesto.

Celo leto smo izvajali preglede in vzdrževalna dela na opremi našega društva ter tako zagotavljali brezhibnost in uporabnost opreme v primeru intervencij, ki pa jih v lanskem letu na srečo nismo imeli. V lanskem letu smo nabavili 1 brentačo, 2 intervencijski obleki, 2 podkapi, 3 svetilke. Kupili smo nekaj novih svečanih oblek, se udeležili žegnanja na Cerovcu in ob tem pogostili člane sosednjih društev. Udeležili smo se tudi praznovanja 40-letnice PGD Podgrad-Mehovo.

Največ časa je bilo vložena v organizacijo in izvedbo gasilske veselice. Na podlagi pozitivnih odzivov jo imamo v načrtu organizirati tudi letos. V mesecu juniju smo organizirali tudi društveno druženje oz. gasilski piknik, kjer smo za najmlajše najeli napihljiva igrala.

Kar se tiče urejanja okolice in gasilskega doma, smo uredili parcelno mejo pri otroških igralih. Zahvaljujemo se tovarišu Jožetu Turku, ki je odstopil zemljo gasilskemu društvu. Uredili smo igrišče, poravnali zemljo in posadili travo. S pomočjo sofinanciranja KS Birčna vas in Mestne občine Novo mesto smo pridobili nogometne gole in mrežo za igrišče, ki pa jih moramo še postaviti. Pridobili smo tudi lokacijsko informacijo za postavitev nadstreška pri gasilskem domu.

V sklopu meseca požarne varnosti smo na podružnični šoli Birčna vas skupaj s PGD Stranska vas izvedli prikaz gašenja in dela operativnih gasilcev. Obiskali smo tudi vrtec Ciciban in najmlajšim predstavili delo gasilca. Zelo so se nas razveselili in nam za zaključek v zahvalo zapeli pesem. Udeležili smo se vaje celotnega GPO-ja v Cerodu, imeli pa smo tudi društveno vajo aktivnega gašenja požara na našem igrišču.

V preteklem letu smo bili aktivni tudi na

PGD Lakovnice, člani A

tekmovanjih Gasilske zveze Novo mesto, ki so se ga udeležili mladinci in osvojili solidno 6. mesto, ter pionirji, ki so osvojili 18. mesto. Članska A-ekipa pa se je udeležila tradicionalnega gasilskega avtorallyja, kjer smo zmagali že 10. leto zaporedoma.

Člani PGD Lakovnice si še naprej želimo uspešno delujoče društvo in upamo, da bo še več naših krajanov našlo zadovoljstvo v prostovoljnem delu in nesebični pomoči

drugim. Zahvala gre vsem operativnim članom, našim podpornikom in donatorjem, ki pomagata, da društvo uspešno realizira zastavljene cilje.

V čim večjem številu vabljeni na veselico v petek, 18. julija 2025.

Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

Andreja Hutevec,
tajnica PGD Lakovnice

PGD Lakovnice, pionirji-mladinci

PGD Mali Podljuben

Urejanje okolice

Člani PGD Mali Podljuben smo leto 2025 pričeli z občnim zborom članov, na katerem smo pregledali svoje delo v preteklem letu.

V letu 2024 so se tekmovalne enote in ostale ekipe udeležile tekmovanj na nivoju GZNM. Pohvalimo se lahko z naslednjim rezultati:

- V Mirni Peči so se tekmovanja Kviz

gasilske mladine udeležile tri ekipe mladincev in pionirjev. Mladinci so dosegli 1. in 4. mesto, pionirji pa 3. mesto. S temi odličnimi rezultati sta se dve ekipi uvrstili na regijsko tekmovanje v

Mladinci na orientaciji

Pionirke na orientaciji

Šentlovrencu.

- Na regijskem tekmovanju v Šentlovrencu sta ekipi ponovno dosegli odlične rezultate, mladinci 2. mesto, pionirji pa 5. mesto, ekipa mladincev se je tako uvrstila na državno tekmovanje v kvizu.
- Državno tekmovanje v kvizu je potekalo v Račah pri Mariboru, na katerem so mladinci dosegli odlično 11. mesto.
- Na junijskem tekmovanju v orientaciji v Smolenji vasi so sodelovale tri ekipe mladincev in pionirjev. Pionirke so dosegle 6. mesto, mladinke 8. mesto in mladinci 2. mesto.

Ker se gasilci radi družimo in si med seboj pomagamo, smo se udeležili vseh srečanj na območju Gasilske zveze Novo mesto. Naših 16 članov veterank in veteranov se je udeležilo srečanja veterank in veteranov v Brusnicah. Na tem srečanju je potekalo tudi tekmovanje v raznih veščinah, na katerih so se odlično izkazali.

Naše članice so se v letošnjem letu udeležile tradicionalnega valentinovega pohoda na območju PGD Križi. Prav tako pa so se udeležile regijskega posveta članic gasilk v Žužemberku ter pohoda članic Gasilske zveze Slovenije v Šentruperški dolini.

V letu 2024 nismo imeli intervencij na našem območju. V mesecu oktobru pa smo se operativci udeležili sektorske vaje v Dijaškem domu Novo mesto. Operativci smo sodelovali tudi na vaji v CEROD-u v organizaciji Gasilske zveze Novo mesto. Prav tako smo nabavili nekaj nove in dodatne opreme za operativno delovanje našega društva.

8. junija 2024 smo na 50-letnici delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Križi podpisali listino o pobratenju s PGD Križi.

Letos marca se je že prebudila pomlad, tako smo začeli z urejanjem okolice gasilskega doma. V sredini meseca marca smo v našem gasilskem društvu organizirali 1. tradicionalni pohod PGD Mali Podljuden, na katerem nas je bilo skupaj s člani PGD Križi 27 pohodnikov.

Konec marca smo pri gasilskem domu organizirali tehnični pregled traktorjev, na katerega se je pripeljalo skoraj rekordno število traktorjev, in sicer nekaj manj kot sto dvajset. S tem smo pripomogli k lažji dostopnosti do tehničnih pregledov za naše in okoliške traktoriste. Najpomembnejše pa je, da smo s tem pripomogli k večji varnosti v prometu s traktorji v našem okolju.

Za dobrobit društva smo se pri pridobivanju finančnih sredstev obrnili tudi na vas, spoštovani krajanji, ki nas do sedaj še nikoli niste pustili na cedilu. Brez vaše pomoči ne bi bilo gasilskega doma in društva, v katerem je vedno več članic in članov ter vaših otrok – pionirjev in mladincev, ki se udeležujejo gasilskih tekmovanj, se družijo in tako spoznavajo gasilstvo.

V letošnjem letu si želimo, da mine varno in brez požarov!

Z gasilskim pozdravom Na pomoč!

Marko Staniša,
predsednik PGD Mali Podljuden

Društvo upokojencev Novo mesto – poverjeništvo Birčna vas

Upokojenci iz KS Birčna vas smo včlanjeni v DU Novo mesto in delujemo tudi kot poverjeništvo Birčna vas.

V poverjeništvo Birčna vas je vključenih 124 članov, od tega iz Birčne vasi 50 članov, iz Stranske vasi 61 članov, iz Velikega Podljubna 6 članov, iz Lakovnic in Rakovnika so vključeni 3 člani, iz Rajnovšč pa 1 članica. Iz ostalih vasi v KS nimamo članov, zato ob tej priložnosti vabim upokojence iz celotne KS, ki še niso včlanjeni, da se nam pridružijo.

Člani poverjeništva lahko koristijo vse aktivnosti in dejavnosti, ki jih organizira DU Novo mesto. O vseh aktivnostih so člani obveščeni preko internega glasila in preko elektronske pošte.

Poleg aktivnosti, ki jih organizira DU Novo mesto, pa v poverjeništvu organiziramo tudi nekaj lastnih aktivnosti.

Vsako sredo se dobivajo člani pikado sekcije v gasilskem domu v Stranski vasi. Ob četrtkih se ob 8.00 dobimo na železniški postaji in gremo na pohode po krajevni skupnosti ter okolici. Po dogovoru 1x mesečno obiščemo tudi druge lokacije z vlakom ali avtomobili. Tako smo bili na Polzevem, Smuku, izviru Krupe, Lavričevi koči ... Pohodov se udeležuje od 8 do 14 pohodnikov. Ob četrtkih zvečer pa imamo v Gasilskem domu v Stranski vasi druženje z igranjem namiznega tenisa in možnostjo igranja igre štrbunk. Udeležuje se ga do 5 članov DU. Možnost druženja smo ponudili tudi drugim udeležencem, tako da je

postalo to medgeneracijsko druženje, ki šteje do 15 udeležencev. Zaradi večjega števila smo s pomočjo sponzorja kupili dve novi mizi za namizni tenis. Sedaj lahko igramo na treh mizah hkrati.

Vsako leto organiziramo tudi druženje članov na občnem zboru v začetku leta, jeseni pa se družimo na skupnem pikniku.

V KS imamo na voljo tudi možnosti za dodatne aktivnosti, ki niso izkoriščene. Omeniti je potrebno balinišče v Dragah v Birčni vasi, tenis v Stranski vasi ali pa mogoče petanka, ki je podobna balinanju, le da je treba imeti posebej pripravljeno igrišče. Igra se lahko na vseh podlagah. Našlo bi se še kaj, potrebni sta le volja članov in pripravljenost za sodelovanje.

Zelo lepo vabljeni, da se nam pridružite.

Zapisal: **Branko Jenič**

Iz dejavnosti KO ZB za vrednote NOB Birčna vas

Delujemo v javnem interesu na področju vojnih veteranov in ohranjamo spomin na vojaške dogodke v preteklem času v našem okolju.

Člani Združenja borcev za vrednote NOB Novo mesto, ki delujemo v krajevnih organizacijah Birčna vas, Gabrje, Podgrad in Uršna sela ter občinski organizaciji Dolenjske Toplice in člani Združenja borcev za vrednote NOB Straža smo v sredo, **10. julija 2024**, izvedli pohode po poteh spominov in tovarišva ter spominsko slovesnost pri spomeniku NOB v Velikem Podljubnu.

Pohodi so potekali po treh pohodnih smereh (Ruperč Vrh, Straža, Uršna sela), ki so se združile v partizanski vasici Veliki Podljuben. Na domačiji Šmajdek so se nam priključili tudi krajanji in drugi. Skupno se nas je zbralo 62 oseb. Vodja prireditve je v pozdravnem govoru izpostavil zaslužne posameznike in OO Dolenjske Toplice, ki je za prizadevno delovanje ob dnevu upora prejela ZLATO PLAKETO ZZZB NOB SLOVENIJE. Pozdrav prisotnim odlikovancem je služil kot uvod v vročitev BRONASTE PLAKETE ZZZB NOB SLOVENIJE družini Šmajdek. V odsotnosti predsednika združenja ZB NOB NM sta priznanje vročila Jože Muhič in Franci Šali, Darja Marjanović pa šopek rož.

Darja Marjanović je v nadaljevanju strnila pripoved o tragičnih dogodkih v tem kraju. Pod streli okupatorja in njegovih pomagačev je padel prvoborec in organizator partizanskega boja v tem rajonu – Franc Šali iz Vavte vasi, do smrti pa so pobili še dva krajana Velikega Podljubna, aktivista OF. Z minuto molka smo počastili spomin na padle borce.

K besedi so bili povabljeni tudi predsednik ZB NOB Straža Andrej Radešček,

Franci Šali in Vinko Šmajdek, ki se je zahvalil za prejeto priznanje.

Delegacija in več prisotnih smo odšli še do lepo urejenega spomenika NOB in tam položili venec ter prižgali sveče. S prireditvijo smo obudili spomin in se poklonili žrtvam za našo svobodo.

V soboto, **26. oktobra 2024**, je bila v spominskem parku NOB na Ruperč Vrhu slovesnost ob Dnevu spomina na mrtve. Spominska slovesnost je bila namenjena spominu na padle borce NOB, talce, taboriščnike in druge žrtve, ki so umrli za domovino v I. in II. svetovni vojni ter med osamosvojitveno vojno za

Slovenijo kot tudi vsem drugim pokojnim krajanom. Uredili smo spominski park in s cvetjem okrasili grobišče 12 partizanov. K spomeniku smo položili cvetje. Govor je imela predsednica sveta KS Birčna vas, ga. Majda Meštrič, ki je izpostavila vrednoti, kot sta svoboda in mir. V programu so sodelovali učenci podružnične šole Birčna vas z učiteljicama in pevska skupina Kronce. Program je povezovala Darja Marjanović. Spominsko slovesnost so pripravili krajanji, člani KO ZB za vrednote NOB Birčna vas in Svet KS Birčna vas, sodelovali pa so tudi krajanji z Uršnih sel.

Besedilo in slike: **Bogdan Mali**

Priznanje družini Šmajdek

Skupščina Združenja borcev za vrednote NOB Novo mesto je sprejela sklep, da se BRONASTO PLAKETO ZZB NOB SLOVENIJE v letu 2024 podeli DRUŽINI ŠMAJDEK iz Velikega Podljubna.

Priznanje je bilo vročeno na spominski prireditvi "Po poteh spominov in tovarištva" 10. julija 2024 na Šmajdkovi domačiji.

V obrazložitvi je bilo navedeno, da Šmajdkovi iz Velikega Podljubna že več desetletij sodelujejo z borčevsko organizacijo. Predniki so dovolili postaviti spomenik padlim borcem in aktivistom na svojem posestvu v spomin in opomin na tragični dogodek 10. 7. 1943, ko je pod streli okupatorja padel prvoborec Franc Šali in so okupatorjevi vojaki na krut način pobili še dva aktivista OF iz te vasi.

Sedanji rod gospodarja Vinka Šmajdka, ki je aktivni član združenja ZB NOB NM, ima spoštljiv odnos do spominskega obeležja NOB na svojem posestvu in na domačiji prijazno sprejema obiskovalce spomenika, zlasti družino Šali ter mnoge udeležence vsakoletnih spominskih prire-

ditev, ki jih organizira KO ZB za vrednote NOB Birčna vas ob obletnicah v Velikem Podljubnu.

Posestvo postopoma prevzema naslednji rod, ki ima privzgojen pozitiven odnos do narodnoosvobodilnega boja in sprejema zatečeno stanje spomenika NOB na posestvu ter prevzema skrb za njegovo

ohranitev.

Priznanje ZZB NOB Slovenije je skromna zahvala za njihov prispevek pri skrbi za spomenik NOB, za vsakoletno gostoljubje ter za prenašanje vrednot NOB na potomce.

Bogdan Mali

In prišla je svoboda

Mineva 80 let od konca II. svetovne vojne. Štiri leta okupacije, krutih medčloveških odnosov, sovraštva in pobijanja so se morala končati.

Dosežen je bil mir in prišla je svoboda. Nikoli več vojne. Osem desetletij, tj. tri generacije Evropejcev, smo živeli v relativnem miru. Le enkrat smo za 10 dni morali v osamosvojitveno vojno za Slovenijo. In danes se države spet pospešeno oborožujejo. Zgodovina naj bi bila učiteljica.

Povprašali smo starejše krajanke, kako so doživljali vojni čas in osvoboditev ter kaj svetujejo glede miru in oboroževanja.

Pripoved Mihaele Dragman

Živeli smo v Dragah pri Pugljevih (Stranska vas). Nad tunelom je bila italijanska vojska in so vse videli. Bili smo na udaru, zato smo morali zazidati okna, da se niso videle luči, sicer je pa pokalo po nas.

Med vojno smo se morali seliti na Ruperč Vrh v sedanjo Klobučarjevo hišo, v kateri so bili pred vojno žandarji. Po vojni je bila tu nekaj časa šola, ker so pravo šolo

požgali.

Vse, ki smo živeli na Ruperč Vrh, so nekega dne nagnali v grad. To je bilo takrat, ko so pri hruški v Stranski vasi, kjer je danes spomenik, ustrelili tri talce: Možeta, Jožeta Flanderja in Bohteta, ki so bili hlapci v gradu. Morali so si sami kopati jame.

Veliko domačinov so tudi odpeljali na Rab, od koder se jih je malo vrnilo.

Spomnim se, ko so Nemci med hajko prišli k nam domov. Pri nas smo sušili meso. Stari oče je znal nemško, pa je rekel, da jih bo zadržal in se z njimi pogovoril. Ni mu uspelo, saj so pobrali vse meso in ga odnesli. Sicer tu pri nas borbe niso potekale.

Nekoč sva med vojno s Pepco pri gradu na Ruperč Vrh, iz katerega so se takrat že odselili, pasli krave. Komaj sva ušli strelom in zbežali domov.

Pred vojno sem hodila v 1. razred, dokler se v šolo niso vselili Italijani. Za nas se je takrat hoja v šolo končala. Kasneje so šolo in grad partizani požgali. Po vojni so šolo pomagali graditi nemški ujetniki, ki so v šoli tudi stanovali, pol šole pa je bilo za učence. Z mojimi vrstniki smo naredili še 3 razrede po vojni, eno leto še v Klobučarjevi hiši in tako je bilo naše šolanje končano.

Med vojno se ni dalo kar tako priti v Novo mesto, saj je bila zapornica že v Šmihelu pri Kalčičevih. Mesto je bilo precej porušeno in smo še mi hodili na pomoč pri pospravljanju in gradnji. Zelo veliko je takrat delala mladina.

Življenje po vojni je bilo težko. Okoliške vasi so bile odmaknjene od mesta. Na

splošno je bila revščina, ni bilo denarja, ni bilo služb. Bila je samo tovarna v mestu pri Medicu, kjer so šivali srajce. Ni bilo vode in smo jo od daleč nosili, v vasi pa tudi ni bilo vodnjakov. Voda je bila bolj dragocena kot danes.

Kaj menite o današnjih vojnah? Ne vem, ukrotiti bi bilo treba tiste, ki to delajo.

Pripoved Jožefe Hutevec

Ob koncu vojne sem bila stara deset let, zato se veliko ne spomnim.

Med vojno nam je umrla mama. Bili smo pregnani in zato smo šli živeti v Novo mesto k znanecem.

Ko smo se po vojni vrnili domov, nas je čakal popolnoma izropan dom. Začeti smo morali znova, ostali smo sami z očetom in dvema sestrama. Pri obnovi doma so nam veliko pomagali sosede in sorodniki.

V šolo sem z vrstniki hodila dve leti v času, ko so bili tu Italijani. Videli smo, kako so gradili bunkerje. Šola je bila kasneje požgana. Potem sem hodila v šolo v Šmihelu.

Po koncu vojne je bilo med ljudmi veliko strahu in nezaupanja, zato si niso upali pokazati vseh občutkov in navdušenja, saj je bilo še marsikaj nerazčiščenega.

Mir je mir. Nikoli več si ne želim vojne in upam, da bo ljudi srečala pamet. Sem proti oboroževanju in vsem ljudem želim, naj bodo složni in pametni.

Po pripovedovanju pripravili: **Bogdan Mali, Branko Jenič in Majda Meštrić**

Državne kmečke igre v Malem Podljubnu

Društvo kmečkih žena Novo mesto je leta 2023 zmagalo na 16. državnih ženskih kmečkih igrah, zato jih je doletela čast, da so v Malem Podljubnu v juniju 2024 organizirale 17. igre v sodelovanju z Zvezo kmetov Slovenije.

Organizatorke so pod vodstvom predsednice Štefke Vidic poskrbele za čudovito nedeljo.

Goste so pozdravile tudi tri predsednice: Štefka Vidic v imenu društva, Irena Ule iz Zveze kmetov Slovenije in Majda Meštrić, predsednica Krajevne skupnosti Birčna vas, ki je prisotne pozdravila tudi v imenu MO Novo mesto. Sodelovalo je 14 ekip iz cele Slovenije. Zmagala je ekipa Društva kmetov Šentjernej, na drugem mestu so bile članice Društva podeželskih žena in deklet Bela Cerkev, na tretjem pa ekipa Društva kmečkih žena Ivanjščice iz Ivančne Gorice.

Tekmovalke so se pomerile v osmih različnih igrah, ki so bile razdeljene na dva sklopa. V prvem krogu so vse ekipe sodelovale pri nalogah, kot so prepoznavanje listov drevesnih vrst, semen, sestavljanje sestavljanke krškopoljskega prašiča ter sestavljanje prve kitice pesmi „Krka sanjava“. V drugem krogu, kamor se je uvrstilo osem najboljših ekip, so izvajale naloge, kot so zabijanje žebeljev, molža, prenašanje mleka, prenašanje jajc na leseni žlici in igra štrbunk.

Dogodek je privabil veliko gledalcev, vse pa je potekalo v dobrem razpoloženju. Za organizacijo dogodka so postavili dodatne šotore, mize in klopi, poleg tega pa so poskrbeli za pogostitev udeležencev. Vse tekmovalke so prejele praktično nagrado dobrodošlice, prvim trem ekipam pa so podelili priznanja, pokale in lepe praktične nagrade.

Ob takih dogodkih velja poudariti, da je tudi večji del naše KS kmetijsko področje s še kar nekaj kmetijami. Zavedamo se, da je kmetijstvo treba ohranjati, saj je to osnova za naše prehranjevanje. Tudi taka druženja so še kako potrebna.

Tekst in foto: **Majda Meštrić,**
Štefka Vidic

V Padežu

Lovska družina Padež ima 61 aktivnih članov.

Za upravljanje z loviščem imamo z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sklenjeno koncesijsko pogodbo za obdobje 20 let.

Skupna površina lovišča meri 6.651 hektarov, od tega imamo 6.019 hektarov lovne površine. Razvrščeni smo v srednjegorsko lovišče.

V skoraj 80-letni zgodovini Lovske družine Padež se je struktura divjadi v lovišču močno spreminjala. Spominjam se svojega pokojnega očeta, lovca. Ko je pred 50 leti izvajal lov, so bili takrat med glavno lovno

divjadjo srna, zajec, lisica in fazan. Jelenjadi in divjih prašičev je bilo le za vzorec. Kasneje se je populacija srnjadi povečala in postala za Lovsko družino gospodarsko najpomembnejša divjad. V najboljših letih se je iz lovišča odvezlo preko 140 osebkov srnjadi. Fazan je zaradi slabših življenjskih pogojev iz lovišča izginil, zajcev pa je bilo tudi vse manj.

V zadnjih letih pa se je močno povečala populacija divjih prašičev in jelenjadi. Posledično se je zmanjšala tudi številčnost srnjadi, zajca pa že nekaj let nismo uplenili. V lovišču se je pojavil šakal. Šakal je zver, podobna lisici in volku in jih je na tem območju vse več. Plenijo srnjad in zajce in nam tako povzročajo veliko škodo. Srnjad je vse manj videna na večernih pašah, odstrel pa se je glede na pretekla leta prepolovil. Vse bolj se pojavljajo napadi šakala na domače živali, kar predstavlja resen problem tudi rejcem domačih živali. Šakal je bil v preteklosti na seznamu zavarovanih vrst, pred petimi leti pa je bil uvrščen med lovno divjad. V lanskem letu smo v Lovski družini Padež uplenili 6 šakalov, 8 jazbecov, 61 lisic, 88 divjih prašičev, 18 osebkov jelenjadi in 38 osebkov srnjadi.

Padeški lovci smo aktivni tudi v lovskem strelstvu. Vsako leto organiziramo odmevne strelske prireditve v lovskih kombinacijah (glinasti golobi in MK puška). V

preteklem letu smo izvedli strelsko tekmo, ki je štelata tudi za izbor ekipe novomeškega volilnega okoliša za državno prvenstvo v lovskem strelstvu. Iz naše Lovske družine se je na državno prvenstvo v Pragerskem uvrstil Tomaž Bedek. Tudi v letošnjem letu organiziramo več strelskih preizkušenj. V maju organiziramo ligo Lovske zveze Slovenije za veterane, imamo tudi družinsko tekmo ter tekmo, ki bo štelata za izbor ekipe novomeškega volilnega okoliša za državno prvenstvo v lovskem strelstvu. Konec avgusta gostimo državno prvenstvo Lovske zveze Slovenije v kombinaciji za veterane in super veterane, v septembru pa strelsko preizkušnjo za pripravnike Zveze lovskih družin Novo mesto.

Kot mnoga društva, ki so si kupila zemljišča, smo tudi v Padežu soočeni s težavo, ko nam država oziroma Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS po zakonu, sprejetim leta 1993, odvzema plačano zemljišče na Mihovcu, ki smo si ga lovci kupili leta 1988 in ga imeli vpisanega v zemljiški knjigi. Pogodbe o brezplačnem prenosu omenjenega zemljišča na sklad nismo podpisali. Odločitev o nacionalizaciji zemljišča bo tako sprejelo pristojno sodišče.

Lovski pozdrav!

Ladislav Vesel,
starešina LD Padež

Rdeči križ je simbol humanitarnosti in solidarnosti

Rdeči križ je ena najpomembnejših humanitarnih organizacij na svetu.

Njegovo poslanstvo je pomagati ljudem v stiski ne glede na njihovo narodnost, vero, politično pripadnost ali socialni status. Vsakdo lahko prispeva k temu plemenitemu cilju – bodisi kot prostovoljec, krvodajalec ali donator.

Naloge in poslanstvo Rdečega križa

Rdeči križ opravlja različne naloge, ki so ključnega pomena za pomoč prebivalstvu. Med njimi:

- nujna pomoč v kriznih razmerah (naravne nesreče, vojne, pandemije),
- zdravstvena oskrba in prva pomoč,
- organizacija krvodajalstva,
- podpora ranljivim skupinam (starejši, brezdomci, begunci),
- izobraževanje in usposabljanje (tečajji prve pomoči, usposabljanje prostovoljcev).

V lanskem letu je Območno združenje Rdečega križa Novo mesto obeležilo 25-letnico Sklada za pomoč ljudem v stiski, ki je bil ustanovljen za zbiranje sredstev za različne pomoči ljudem z našega območja. Pokrovitelj sklada je Krka d. d. Novo mesto. V teh 25 letih je bilo iz sklada razdeljene pomoči v skupni vrednosti 1.428.538 evrov v različnih oblikah: od paketov prehrane, finančne pomoči, bonov za šolske potrebščine, štipendij in drugih pomoči. Vsak delovno aktiven občan lahko 1 % dohodnine namesto v državni proračun nameni tudi Skladu za pomoč ljudem v stiski in tako pomaga ljudem z našega območja. Vsakomur, ki se je že ali pa se še bo odločil za ta korak, hvala.

Srečanje in obisk starejših krajanov v Krajevni organizaciji RK Birčna vas

Zadnjih nekaj let so nam razmere, v katerih smo se znašli, oteževale druženje. V lanskem letu pa smo spet lahko pova-

Prejemnice priznanj OZ RKS Novo mesto

Prejemnice priznanj, zaključek prostovoljstva

Prejemniki priznanj OZ RKS Novo mesto za 60 x darovano kri

Srečanje starejših v Domu starejših občanov Novo mesto.

bili naše starejše na srečanje, ki smo ga organizirali v Domu starejših občanov Novo mesto. Srečanje smo obogatili s kulturnim programom, ki je vedno prisrčen, saj nastopajo otroci Podružnične šole Birčna vas. Za trud in pripravljenost se učiteljicam in otrokom zahvalujemo. V naši krajevni skupnosti je 169 krajanov starejših od 72 let, srečanja se jih je udeležilo 54.

V letu, ki je za nami, je **6 jubilentov** obeležilo visoki jubilej – **90 letnico življenja**, **9 krajanov** pa je praznovalo **80 let**. Vsem še enkrat iskrene čestitke ter obilo zdravja in zadovoljstva.

V prazničnem decembru prostovoljke RK obiščemo krajanke, starejše od 80 let, in osebe s posebnimi potrebami v VDC ali doma ter jih obdarimo z manjšo pozornostjo in voščilnico, ki jih izdelajo

otroci s pomočjo učiteljic Podružnične šole Birčna vas.

Spoštovane **krvodajalke in krvodajalci, hvala vsem in vsakomur posebej**, ker darujete del sebe in tako rešujete življenja in ohranjate zdravje. V znak hvaležnosti je vsako leto junija za krvodajalce organiziran izlet ob svetovnem dnevu krvodajalstva. Ob koncu leta pa sledi še podelitev priznanj krvodajalcem jubilentom. Lani je bila med prejemniki priznanja tudi predana krvodajalka in prostovoljka **Milka MORAVEC**, ki je kri darovala že 60-krat, za kar si zasluži veliko pohvalo. Posebna zahvala tudi mladim krvodajalcem, ki so prvič darovali kri in se pridružili veliki skupnosti dobredelnih ljudi. S svojim zgledom so zagotovo še koga navdušili, da se jim pridruži in postane krvodajalec.

5. decembra obeležujemo mednarodni **Dan prostovoljstva**, ki ga je Organizacija združenih narodov razglasila leta 1985. Tudi OZRK Novo mesto vsako leto organizira srečanje s kulturnim programom in podelitvijo priznanj za prostovoljce Rdečega križa. Priznanja za svoje večletno in predano delo v Krajevni organizaciji Rdečega križa Birčna vas so lani prijele prostovoljke **Milka Moravec, Amalija Vidmar, Silva Šušteršič, Marta Golob** in **Anica Škedelj**. **Vsem prejemnicam iskrene čestitke.**

KORK Birčna vas se vsem krajanom krajevne skupnosti Birčna vas zahvaljuje za prostovoljne prispevke, s katerimi omogočate opravljanje poslanstva Rdečega križa in tako pomagata pomoči potrebnim vsaj malo ublažiti stisko. Z zbranimi sredstvi je KORK Birčna vas sodelovala v najrazličnejših akcijah, ki jih je organiziralo OZRK Novo mesto, kot so: srečanje starejših, novoletni obiski, letovanje otrok na Debelem Rtiču, nakup šolskih potrebščin, plačilo položnic, pa tudi pri zbiranju sredstev za posameznike ali družine.

Tudi v letošnjem letu zbiramo prispevke za RK v obliki članarine v višini 10 evrov ali prostovoljnega prispevka. Vsem in vsakomur posebej, najlepša hvala. Zahvaljujemo se še Krajevni skupnosti Birčna vas in Mestni občini Novo mesto za finančni prispevek Krajevni organizaciji RK Birčna vas.

Zapisa: **Mira Rus**

Društvo Šola zdravja Birčna vas

Projekt društva Šola zdravja deluje že od leta 2006, ko je nastala prva skupina v Celju.

Leta 2009 smo se registrirali kot društvo s sedežem v Domžalah. Skupin je že veliko, trenutno imamo v Sloveniji 251 skupin v 93 občinah in 4.410 registriranih članov (na dan 31. 12. 2022).

V Občini Novo mesto deluje 15 skupin in je registriranih 320 članov.

V naši KS imamo 2 skupini – v Birčni vasi in v Stranski vasi.

Naša osnovna dejavnost je jutranja telovadba "1000 gibov". Tako ohranjamo in izboljšujemo zdravje prebivalcev. Skrbimo za spodbujanje rednega gibanja in telesne vadbe, ohranjamo zdravje za dolgo samostojno življenje, povečujemo delež gibalno aktivnega prebivalstva, vračamo voljo do življenja osamljenim in starejšim osebam, krepimo psihofizično kondicijo starejših, preprečujemo potek kroničnih bolezni ter prispevamo k zmanjšanju tveganja za razvoj depresivnih in anksioznih motenj.

Naš prepoznavni znak je oranžna barva in razgibavanje vsako jutro (razen nedelje in praznikov) s pričetkom ob 7.30 oziroma 8.00 zunaj na prostem v bližini vašega doma v vseh letnih časih. Razgibavajo nas usposobljeni prostovoljci s pomočjo strokovno izobraženega kadra.

Društvo Šola zdravja si prizadeva jutranje razgibavanje pripeljati v vsak kraj, vas in naselje povsod po Sloveniji. Tako spodbujamo ljudi k boljši skrbi za zdravje in medsebojno povezovanje.

VABLJENI VSI, KI BI ŽELELI ZAČETI.

NIKOLI NI PREPOZNO IN V DRUŽBI JE LAŽJE!

Ana Ponikvar - vodja skupine in namestnica vodje podružnice Novo mesto

Kontakt: GSM: 041 621 214,

e- mail: ankaponikvar@gmail.com

Zapis in foto: **Ana Ponikvar**

Šola zdravja v Stranski vasi

Konec poletja leta 2024 se je med krajkankami širil glas o »oranžnih majicah« tudi v naši vasi.

Bil je 1. september, ko smo se v večjem številu zbrale pred gasilskim domom kot bodoče udeleženke Šole zdravja – 1000 gibov. Med nami so bile tudi Vanja, Milena in Mira, usposobljene vodje, ki so nam predstavile dosedanje izkušnje in potek vadbe v skupini. Prisotne udeleženke smo se z namenom in programom vadbe strinjale, zagotovile udeležbo in od takrat redno poteka jutranja vadba – šola zdravja.

Društvo Šola zdravja je nevladna organizacija, ki združuje ljudi z namenom izvajanja jutranje telovadbe na prostem v vseh letnih časih. Zaradi slabe držbe pri vsakdanjih opravilih, dolgotrajnih ponavljajočih se gibov, obrabljenih sklepov in poškodb nastajajo bolečine, otekline, slabša prekrvavitev telesa. S primerno aktivnostjo pospešujemo prekrvavitev, izboljšujemo mišično moč, ki nam daje oporo za boljšo držo, ravnotežje, vzdržljivost, tako pa se izboljšujejo telesne in psihične sposobnosti.

Z redno vadbo »1000 gibov« krepimo telo in duha, širimo krog znancev in se med seboj povezujemo. Društvo Šola zdravja skrbi tako za fizično in psihično zdravje posameznika kot tudi za socializacijo, ki je pomemben dejavnik za vsakodnevno življenje.

Vadba poteka v jutranjem času, pol ure na prostem na javnih površinah. Pri nas pred gasilskim domom, v primeru dežja v dvorani. Vaje so primerne za vsakogar, vodijo jih usposobljene prostovoljke. V 30 minutah razgibamo vse dele telesa. Začnemo pri dlaneh, končamo pri podplatih. S tem dosežemo maksimalno gibljivost telesa in zmanjšamo bolečine. Tako z redno in zmerno telesno dejavnostjo preventivno in pozitivno vplivamo na svoje zdravje.

Prepoznavni znak Šole zdravja je oranžna barva in telovadba vsako jutro. Kot člani društva plačamo letno članarino, tj. 25 evrov.

To pa še ni vse, skupina ima tudi svojo himno, ki jo zapojemo po vsaki vadbi:

***Vsako jutro se začne
šola zdravja za zbrane vse.
Vztrajno vadimo, tisoč gibov
delamo, z dobro voljo vse
premagamo.***

***Dobre volje je za vse,
kdor želi, naj pridruži se.
Vztrajno vadimo, tisoč gibov
delamo, z dobro voljo vse
premagamo.***

In na koncu je še druženje ob kavici. Najboljša je izpod rok naše Julke. Ob tem sledijo kakšna novička, šala, vrtnarski nasvet in drugo.

V naših vrstah je tudi Mirica kot koordinatorka, ki se povezuje s sedežem društva v mestu in izmenjuje novice.

Vesele bomo vsake nove članice, pridružite se nam.

Majda Nemanič

Naši 90-letni jubilanti

Jožefa Vovk

V torek, 3. julija leta 1934, se je v Stranski vasi pri Štinetovih rodila Jožefa. Ob njenem 90. rojstnem dnevu smo jo obiskali na domu v Stranski vasi. Bila je v postelji, ki je njeno »bivališče« že skoraj desetletje. Pričakala nas je vedrega duha in dobre volje. Kljub temu da se ne more sama premikati, je polna optimizma, s katerim polni tudi svoje najbližje.

V aktivni dobi življenja je delala nekaj časa v Novolesu, nato pa do upokojitve v tovarni Krka. V družini, ki sta si jo ustvarila z možem Mihom, sta se jima rodila dva sinova – Bojan in Sandi. Vse življenje so bili vajeni živeti skromno in pošteno.

Z leti pride tudi bolezen in zato se namerava sin Sandi z ženo vrniti v domačo hišo, da bosta staršem v pomoč.

Ob našem obisku smo Jožefi in njenim zaželeli veliko energije in medsebojnega razumevanja, žal pa se je decembra 2024 Jožefa za vedno poslovila. Naj počiva v miru! Tekst in foto: **Majda Meštrić**

Ciril Vide

Njegovo življenje se je začelo 20. 8. 1934 v Gor. Brezovici, kjer je živel do poroke leta 1957. Takrat se je preselil v Stransko vas, kjer sta si z ženo Marijo ustvarila družino, v kateri sta se jima rodila otroka Bernarda in Robi.

Še kot mladenič se je učil veččin izdelave

čevljev v Gor. Brezovici pri Šentjerneju in tam pridobil mojstrski izpit. Kruh si je služil v Novoteksu in Industriji obutve v Novem mestu kot čevljar. Še sedaj se marsikdo spomni, da mu je Ciril naredil čevlje v časih, ko ni bilo takšne izbire v trgovinah kot danes.

Velja omeniti tudi njegovo aktivno sodelovanje pri izgradnji gasilskega doma v Stranski vasi in članstvo pri GD od njegovega začetka.

Po upokojitvi leta 1992 z ženo živita v Stranski vasi v neposredni bližini s sinovo družino.

Naj skupaj z najbližjimi čim dlje uživa.

Zapisala: **Majda Meštrić**

Mihaela Dragman

Pred 90. leti, 21. 9. 1934, je zagledala luč sveta deklica, ki ji je bilo v zibelko položeno veliko let.

Rojena je bila v Stranski vasi, kjer tudi vse življenje živi. Leta 1959, ko se je poročila z Marjanom Dragmanom, se je preselila na drugi konec vasi. Rodil se jima je sin Marjan. Z njegovo družino sedaj živijo v isti hiši.

Z 19 leti se je zaposlila kot prešivalka v čevljarstvu. Delala je 15 let v Tovarni obutve v Novem mestu, kasneje pa v Novoteksu. Od 1986. leta je v pokoju.

Že v mladosti se je vključila v gasilsko društvo in je kot mnogi sokrajani pomagala pri graditvi gasilskega doma v Stranski vasi. Zavedali so se, da je v slogi moč. Ne smemo pa pozabiti vitalnosti ge. Mihaele, saj se pri svojih letih večkrat popelje s kolesom naokoli. Želimo ji še

veliko aktivnih dni.

Majda Meštrić, Foto: **Branko Jenić**

Jožefa Hutevec

Pri Hutevčevih v Rajnovščah se decembra 2024 niso pripravljali samo na bližajoče se božične in novoletne praznike. Praznovali so tudi 90-letnico mame Jožefe.

Rojena je bila 3. 12. 1934 v Rajnovščah pri Bučarjevih. Tudi njeno življenje je v otroštvu zaznamovala vojna, saj je takrat hodila v šolo.

Leta so minevala in leta 1956 se je poročila s sosedom Francem Hutevcem. Na njegovem domu sta si ustvarila družino, v kateri so se jima rodili dve hčerki in sin. V tedanjih časih so moški pogosto služili kruh kot furmani, Jože je bil tudi »cimerman«. Jožefa je skrbela za družino in kmetijo. Njuni otroci so si ustvarili družine. Jožefa sedaj živi s sinovo družino v Rajnovščah in uživa v družbi z vnuki in pravnuki.

Želimo ji še veliko lepih dni s svojimi najbližjimi.

Tekst in foto: **Majda Meštrić**

IN MEMORIAM

Zalki Rkman

V začetku decembra 2025 nas je po hudi bolezni zapustila Zalka Rkman.

Življenje ji ni prizanašalo, saj je že v otroštvu kot izgnanka občutila grozote vojne v Zasavju. Kasneje sta si z možem Božom ustvarila družino in na Ruperč Vrhu zgradila dom.

Zalka je od začetka osemdesetih let dolga leta delovala v KS Birčna vas kot tajnica, še posebej sta dolgo sodelovala s tedanjim predsednikom Lojzatom Muhičem. Vestno je beležila finance in ostalo v povezavi z gradnjo ceste, vodovoda, telekomunikacij ... Krajani si jo bomo zapomnili po požrtvovalnem delovanju kot predsednico KO Rdečega križa Birčna vas v letih od 1982 do 2014 ter po pomoči socialno ogroženim, starejšim, nemočnim, poleg tega pa tudi po urejanju romskega naselja.

V okvirju Kmetijske zadruga Novo mesto, kjer je bila zaposlena, je začela povezovati kmečke ženske na Dolenjskem, opazen je njen prispevek k pričetku organiziranega delovanja na področju pospeševalne službe, skratka aktiviranju in povezovanju kmetijske službe v okviru Zadruga zveze na tem področju.

Njeno delo so opazili tudi širše, saj je leta 2012 prejela nagrado MO Novo mesto za trajne uspehe na humanitarnem in družbenem področju, leta 2013 pa grb MO Novo mesto.

Žal se ji je življenje s hudo boleznijo zelo spremenilo in je zadnja leta preživela v šmihelskem domu starejših. Preko njenih del jo bomo ohranili v lepem spominu.

Želimo ji miren počitek.

Tekst: M. Meštrič

Foto: D. Rkman – osebni arhiv

Šum sekvoj in glas zvona

Ko se je na Ruperč Vrhu šum sekvoj še prelival z zvonjenjem zvona iz kapele sv. Jožefa, je preteklo že mnogo let.

Danes tam ostaja le še šum mogočne sekvoje, ki je priča zgodovine in današnjega časa in nam šepeta tudi o svoji nekdanji družbi, ko se je njen šum ob večerni Ave Mariji še prijateljsko družil z zvenom zvona bližnje grajske kapele sv. Jožefa.

Kot zasledimo v zapisih profesorja Oskarja Frankoviča, ki je leta 1942 opisoval tudi grad s kapelo na Ruperč Vrhu, zasledimo zanimive podatke o kapeli sv. Jožefa z zvonom. Zgodovina govori, da je bila kapela sv. Jožefa pozidana leta 1665 ter čez eno stoletje pogorela, a bila leta 1765 že obnovljena. Takrat je bil vlit tudi nov bronasti zvon. Grajski arhivi govorijo o tem, da je bil zvon odvzet

za potrebe municije v prvi svetovni vojni. Tako usodo je doživelo premnogo cerkva in zvonikov tistega časa, med drugim tudi šmihelska župnijska cerkev. Notranjost kapele na Ruperč Vrhu bi bila danes izjemnega sakralnega in zgodovinskega pomena: bogata okrasitev s freskami, tremi oltarji in baročno sliko sv. Jožefa v glavnem oltarju, delo slovitega slikarja baročnega časa Valentina Metzingerja. V kapeli se je vršila služba božja, ki jo je opravil šmihelski župnik vsaj štirikrat na leto: na četrto postno nedeljo, na drugo nedeljo po veliki noči in dvakrat v rožnovenskem mesecu oktobru.

Kapela je bila znova požgana ob zažigu gradu leta 1942, z njo pa skoraj vsa dragocena oprema, razen dveh angelov, ki ju je rešil domačin in krasita oltar podružnične cerkve sv. Nikolaja v Stranski vasi tik ob tabernaklju, kjer noč in dan večna luč spominja na prisotnost Najsvetejšega zakramenta, nekoč prisotnega tudi v kapeli na Ruperč Vrhu.

Posebno spoštovanje me prevzame ob pogledu na veličastno sekvojo, kadarkoli se peljem mimo nje, ko sem na poti na obisk bolnikov po domovih ali k sv. maši v Stransko vas. Ob zvonjenju zvonov sv. Nikolaja pa si s pogledom na Ruperč Vrh zamislim, kako lepo se še danes zvon družil s prijetnim šumenjem sekvoje. Naj šum sekvoje in mili glas večernega zvonjenja Ave Marije prinašata blagoslov vse do tja, do koder njun glas doseže vas in odprto srce vaščana.

Žegnanje v Stranski vasi

V podružnični cerkvi sv. Nikolaja v Stranski vasi smo v nedeljo, 8. decembra 2025, obhajali žegnanje.

Cerkev je bila polna otrok, mladih družin in starejših. Lepo je bilo videti toliko zbranih vernikov iz naše soseske. Gospod župnik nas je v pridigi povabil, naj posnemamo škofa Nikolaja v dobroti

in pripravljenosti pomagati bližnjim in ubogim, ki jih imamo tudi v svoji sredi. Med sveto mašo so sodelovali veroučenci iz Stranske vasi s katehistinjo Andrejo Bartolj Bele. Po koncu svete maše nas je vse obiskal in obdaril Miklavž, ki so ga predvsem otroci nestrpnostno pričakovali. Nato pa smo se družili še ob dobrotah, čaju in kuhančku, ki so jih pripravili krajanjani.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo

vsem dobrotnikom, ki po zgledu svetega Miklavža dobrodušno prispevajo in pomagajo Miklavžu obdariti in razveseliti otroke. Bog lonaj!

Želimo si, da se srečujemo pri oltarju farne cerkve skozi celo leto, ob petkih in ob letu osorej pa tudi pri oltarju sv. Nikolaja v Stranski vasi.

Tekst: Urška Hrovatič

Foto: Marcel Hrovatič

Blagoslov lipe

V nedeljo, 4. maja 2025, je župnik Štefan Hosta na Cerovcu pri cerkvi svetega Florijana blagoslovil zbrane gasilce in novo lipo, ki so jo posadili krajanjani.

Vsako leto se zbere lepo število gasilcev iz okoliških gasilskih društev, ki pridejo počastiti svojega zavetnika sv. Florijana ter prosit varstva in blagoslova. Sveti Florijan naj vas vse varuje pred ognjem in nevarnostmi ter tudi pred večnim ognjem.

Urška Hrovatič,

Foto: Loti Bele

Sv. Štefan in blagoslov konj v Stranski vasi

Ob godu prvega mučenca svetega Štefana v mnogih krajih po Sloveniji blagoslavlajo konje in konjenike.

Tudi pri podružnični cerkvi v Stranski vasi vsako leto blagoslovimo sol, vodo, konje in konjenike. Konjeniki prejmejo mošnjo blagoslovljene soli, ki jo raztrosijo po poljih in tako blagoslovijo slovensko zemljo – domovino.

Konje na slikah 26. decembra 2024 blagoslavlja duhovni pomočnik v šmihelski župniji, gospod Igor Luzar.

Tekst in foto: **Urška Hrovatič**

V MESTNI OBČINI NOVO MESTO SE OBETAJO POMEMBNE SPREMEMBE NA PODROČJU ZBIRANJA KOMUNALNIH ODPADKOV.

Nov sistem zbiranja komunalnih odpadkov v novomeški občini

V Mestni občini Novo mesto se uvaja pomembna sprememba na področju ravnanja z odpadki – prehajamo na individualni sistem zbiranja komunalnih odpadkov.

Komunala Novo mesto uvaja individualni sistem zbiranja odpadkov, s katerim želimo zmanjšati količino mešanih odpadkov in prispevati k bolj čistemu in urejenemu okolju.

KAJ PRINAŠA NOVI SISTEM?

Vsako gospodinjstvo bo dobilo svoj zabojnik za **mešane komunalne odpadke**, tj. preostanek odpadkov (higienski »kopalniški« material, plenice za enkratno uporabo, higienski vložki, kosti, odpadki iz porcelana, uničena posoda, ohlajen pepel, cigaretni ogorki, mačji pesek, zamaščen peki papir pa še kaj malega bi se našlo) **in zabojnik za embalažo** (kamor sodi prazna embalaža mleka in sokov, plastenke pijač, živil, čistil, pločevinke, jogurtovi lončki, konzerve ...).

Biološke odpadke je prednostno priporočljivo kompostirati na vrtu. Če to ni

mogoče, bo uporabnik prejel tudi zabojnik za biološke odpadke.

Ostale frakcije – steklo, papir, tekstil, olje – bomo še naprej ločevali na ekoloških otokih.

Na območjih, kjer zaradi cestne infrastrukture odvoz z velikimi vozili ni mogoč, in v večstanovanjskih objektih bo sistem ostal skupinski – z ustrežno prilagoditvijo.

ZAKAJ SPREMEMBA?

Zdaj se odpadki več gospodinjstev zbirajo na skupnih točkah – tako imenovanih prevzemnih mestih. A rezultati kažejo, da ta način ne daje več zelenih učinkov. Ločeno zbranih je le 53 % odpadkov, kar je precej pod cilji, ki jih narekujejo tako slovenska zakonodaja kot evropske usmeritve – do leta 2035 bi morali namreč doseгти vsaj 70 % ločeno zbranih odpadkov.

KDAJ BO UVEDEN SISTEM PO VSEJ OBČINI?

Spremembe bodo uvedene postopoma v naslednjih dveh letih.

KAKO BOSTE IZVEDELI VEČ?

Obveščanje bo potekalo preko organiziranih sestankov, lokalnih medijev, letakov, spletnih strani in družbenih omrežij.

KAJ PA STROŠKI?

V prehodnem obdobju se način obračunavanja storitev ne bo spremenil. Ko bo novi sistem v celoti uveden in bodo znani vsi ključni podatki, se lahko cena storitve ustrezno spremeni.

Uvajanje individualnega sistema zbiranja odpadkov ni le sprememba v načinu zbiranja, ampak je priložnost, da skupaj naredimo nekaj dobrega za naše okolje. Če vsak od nas poskrbi za pravilno ločevanje doma, lahko kot skupnost dosežemo velike spremembe.

Odpadke ločujmo tam, kjer nastanejo – v naših kuhinjah, kopalnicah in dvoriščih. Tako bo naše mesto čistejše, narava bolj zdrava, mi pa bomo naredili pomemben korak za prihodnost vseh nas.

Komunala d.o.o.

www.komunala-nm.si

vaše informacije najdete na

KOMUNALA Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 12, 8000 Novo mesto
tel: 07 3932 450

- embalaža za tekoča živila (npr. mleko, smetana, pijače ter druga živila, mehčalec za perilo ipd.)
- plastične vrečke in folije, celofan
- plastenke pijač in živil, plastični kozarci in lončki
- pločevinke živil in pijač
- plastična embalaža, ki je vsebovala nenevarne snovi in je bila spraznjena v skladu z navodili proizvajalca

DA

EMBALAŽA

NE

- kosovni plastični predmeti (otroške igrače, polomljeni plastični stoli ipd.)
- plastična embalaža nevarnih snovi ali njihovi ostanki (motorna in druge vrste mineralnih olj, sredstva za zaščito rastlin – pesticidi, barve laki, redčila ipd.)

- prospekti, katalogi, časopisi, revije, zvezki, knjige,
- ovojni papir in papirnate nakupovalne vrečke,
- kartonska embalaža in lepenka,
- pisemske ovojnice, pisarniški papir

DA

KARTONSKA EMBALAŽA IN PAPIR

NE

- embalaža za tekoča živila (npr. mleko, smetana, pijače ter druga živila, mehčalec za perilo ipd.),
- z živilu pomazana ali prepojena (jedilno olje, druge tekočine in ostanki živil)
- papirnata in kartonska embalaža (plastni kozarci in skodelice za enkratno uporabo, embalaža globoko zmrznjenih živil ter jedi ipd.),
- ovitek od čokolade,
- samokopirni, poviščeni in plastificiran papir,
- vreče lepil, krmil, apna, cementa ipd. sipkih izdelkov,
- tapete, celofan,
- higienski papir (papirnate brisače, prtčki, robčki ipd.)

- umazan poviščen papir (peki papir),
- ostanke kosti in mesa (ostanki hrane),
- ohlajen pepel (ne lesni),
- plenice in sanitetne izdelke,
- iztrebke malih živali, mačji pesek,
- lasje in dlake,
- ogorki cigaret,
- umazan papir, tapete,
- vrečke sesalcev, smeti od pometanja,
- keramiko, porcelan,
- žvečilni gumiji,
- flomastre, svinčnike, glavnike, poškodovane igrače, kasete (audio in video),
- kristal, lepilne trakove, lončeno, glineno in keramično posodo, ...

DA

MEŠANI KOMUNALNI ODPADKI

NE

- vse ločene frakcije odpadkov

Nasveti policije

Policisti si vsak dan prizadevamo za vašo varnost in dobro počutje v skupnosti.

V nadaljevanju vam posredujemo nekaj koristnih nasvetov za zaščito pred spletnimi prevarami, premoženjsko kriminaliteto ter za večjo varnost v prometu.

Spletna varnost

- Ne oglašajte se na **neznane klice iz tujine** – tudi slovenske številke so lahko ponarejene.
- Če prejmete **klic s ponudbo za hiter zaslužek (npr. s kripto valutami)** – nemudoma prekinite klic.
- **Ne nameščajte programov za oddaljen dostop** (neznane aplikacije).
- **Ne dovolite nikomur upravljanja vaših naprav** (računalnik, telefon).
- **Ne razkrivajte podatkov za spletno banko** ali drugih osebnih informacij.
- Če postanete žrtev kaznivega dejanja, **zberite vso dokumentacijo** (e-pošta, transakcije, številke, IP-naslovi, posnetki zaslona) in jo predložite policiji – **komunikacije ne brišite!**

Samozaščitno ravnanje in varnost premoženja ob odhodu na dopust

- **Ob odhodu od doma zaklepajte okna in vrata.**
- Vrednejše predmete shranite na varno. **Lovci – poskrbite za varno hrambo orožja.**
- Prosite zaupanja vredne sosede, da vam **praznijo poštni nabiralnik** in pazijo na dom.
- **Ne objavljajte dopustniških fotografij** na javnih profilih.
- Poskrbite, da dom **ne bo kazal znakov odsotnosti** (ne puščajte ključev pod predpražnikom, ne zatemnite oken, ne puščajte sporočil na telefonskem odzivniku).

Varnost podjetij

- V času praznikov zaščitite **poslovne prostore** – vlomi se pogosto zgodijo prav takrat.

- Osnovni ukrepi, kot so **ograje, varnostne ključavnice, osvetlitev, kamere, alarmi**, so zelo učinkoviti.

Drzne tatvine in prevaranti

- **Ne odpirajte vrat neznanecem**, uporabljajte kukala, domofone, videodomofone.
- Tatvine pogosto prizadenejo **starejše občane** – bodite pozorni.
- Neznance imejte ves čas pod nadzorom, **ne vabite jih v dom brez potrebe.**
- Če se kdo izdaja za serviserja ali izvajalca del, **zahtevajte izkaznico ali delovni nalog.**
- Zapišite si **videz, govor, oblačila** in podatke o **vozilu** (znamka, tip, registrska številka).

Tatvine iz vozil

- **Ne parkirajte na neosvetljenih mestih.**
- **Ne puščajte vrednih predmetov v vozilu**, še posebej ne na vidnih mestih (torbice, telefoni ...).

Varnost v prometu

- **Vozniki:** Bodite posebej pozorni na **pešce**, zmanjšajte hitrost, **ne uporabljaj-**

te telefona med vožnjo.

- **Pešci:** Bodite vidni (odsevniki, svetla oblačila), **ne uporabljajte telefona med hojo** in **nakažite namen prečkanja ceste** (pogled v oči, dvignjena roka).

Prometna varnost je odgovornost vseh udeležencev v prometu – bodite strpni, upoštevajte cestnoprometne predpise in bodite pozorni na ostale udeležence v prometu.

Če postanete žrtev kaznivega dejanja, **nemudoma obvestite policijo** na številko **113** ali se zglasite na najbližji policijski postaji.

Za dodatne informacije in pomoč vam je na voljo **Jernej Kucec, vodja policijskega okoliša PP Novo mesto.**

Kdaj poklicati vodjo policijskega okoliša?

- Ko potrebujete nasvet ali pomoč policije.
- Ko želite prijaviti ali podati podatke o kaznivem dejanju.
- Ob nesreči ali ogrožanju varnosti.
- Ko imate predloge za izboljšanje varnosti v skupnosti.

Varnost v skupnosti je odgovornost vseh.

Jernej Kucec,
vodja policijskega okoliša

Podružnična šola v Birčni vasi

Prešernovo življenje

V Vrbi si se rodil,
še slaven nisi bil,
otrokom si fige delil,
čeprav si reven bil.

Živel v devetnajstem stoletju,
v Avstro-Ogrski,
Slovenci uradno nismo obstajali,
a za to boril si se ti in tvoji prijatelji.

Na Dunaju si pravo se učil,
da v Ljubljani odvetnik bi bil.
to si tudi postal,
ker veliko si znal.

V Julijo si se zaljubil,
a ji usojen nisi bil,
zato Ano si si vzela
in z njo otroke tri imel.

Adam Marjanović, 5. r.

Smučanje na Gačah

V začetku marca smo se s šolo odpravili z avtobusom na Gače. Komaj sem čakal, da bom spet smučal.

Zjutraj sem se zbudil in odšel v šolo s smučmi in pancarji. V šoli smo se zbrali, vzeli malico in odšli na avtobus. Nekaj časa smo se peljali, dokler nismo prišli na Gače. Tam nam je avtomobil odpeljal smučič na vrh, mi pa smo nosili težke pancarje in si jih na vrhu obuli. Vzeli smo še smučke in se ogreli. Najprej smo se razdelili v dve skupini – ena, ki še ni smučala, in druga, ki je že smučala. Jaz sem šel v to skupino. Ker nisem znal tako dobro smučati, sem se učil zavijati in ustavljanje. Vmes je bila kratka malica. Na hitro smo pojedli sendviče in odšli nazaj smučat. Smučanje mi je bilo zelo zabavno. Še parkrat smo šli na jurčka in se spustili navzdol. Na sidro sem šel šele, ko sem bil pripravljen. S sidrom sem šel do polovice in se počasi spuščal. Na začetku me je bilo malo strah, potem pa vse manj. Ker je bila to zadnja vožnja, smo se po njej preobuli in preoblekli ter šli nazaj do avtobusa. Smučič in pancarje smo dali v avtobus in se odpeljali z njim

Ajda Kastelic, 1. a

Brina Štamcar, 1. a

do šole. Tam smo vzeli stvari in počakali na starše. Komaj sem čakal, da jim bom povedal o smučanju.

Ker mi je bilo tako zabavno, bi gotovo še kdaj ponovil tak športni dan. Na začetku me je bilo malo strah, potem pa vse manj. Meni je bilo zanimivo in zelo lepo.

Janez Lukšič, 5. r.

Anika Pirc, 3. a

Gaber Pugelj, 3. a

Gabriel Uroš Bogataj, 4. r

Julijan Lužar, 4. r.

Lara Šušteršič 3. a

Mareja Hrovat, 2. r.

Kataleja Hrovat, 1. a

Nejc Bukovec, 5. r.

Klementina Hudorovič, 2. r.

Maks Šurla, 5. r.

Lara Horić, 2. r.

Manca Jerič, 1. a

Nik Podržaj, 5. r.

Stela Pavlov, 1. a

Pika Gašper, 5. r.

Primož Miklič, 5. r.

Sara Agnič, 3. a

Tim Bedek, 2. r.

Zoja Bartolj, 4. r.

Izvir pod Cerovcem

Valentina Hudorovič, 4. r.

Žan Kralj, 4. r.

Žana Hutevec, 2. r.

Živa Jeralič, 3. a

Zakaj je dobro brati že od malih nog?

Branje spodbuja otrokov intelektualni, čustveni in jezikovni razvoj, hrani njegovo domišljijo, pripomore k razvoju empatije in širi njegov besedni zaklad, kar ugodno vpliva na njegov celostni razvoj.

Otrok nas opazuje in posnema. Če starši radi beremo, bodo knjige privlačne tudi za otroka. Otroci, ki veliko berejo (ali jim beremo), hitreje razvijejo bogat besedni zaklad, boljšo slovnico in pravilno izgovorjavo. Jezik se razvija že od malih nog, zato je zgodnje branje ključnega pomena.

Priporočljivo je, da se z otrokom pogovarjamo in mu beremo že vse od rojstva naprej. Branje v prijetnem, umirjenem vzdušju krepi čustvene vezi med otroki in odraslimi. Svojega otroka vzamemo v naročje, se pogovarjamo z njim, povemo mu pesmico ali pa preberemo pravljico ali zgodbo. Ko se otrok nauči brati, lahko beremo skupaj z njim in se pogovarjamo o prebranem. Otroku bo užival v druženju z nami in knjigo. Večerno branje s starši ustvarja občutek bližine, topline in varnosti. Je tudi čudovita rutina, ki otroku

pomaga, da se pred spanjem umiri. Vzljubil bo branje, ob vstopu v šolo bo dobro pripravljen na učenje in bo uspešnejši pri šolskem delu. Branje aktivira različne dele možganov, vključno z logičnim razmišljanjem, zaznavanjem in razumevanjem. Branje je temelj za pisanje, razumevanje navodil in učenje v šoli. Otroci, ki redno berejo, se prej naučijo brati sami in imajo manj težav pri učenju. Branje spodbuja miselne procese, izboljšuje koncentracijo ter širi besedni zaklad. Bolj ko bereš, več besed in izrazov ti postane domačih, kar pomaga pri pisanju, govoru in razumevanju bolj zapletenih vsebin. Z opazovanjem slogov, struktur stavkov in različnih načinov izražanja se nezavedno učiš boljšega pisanja. Z branjem otroci spoznavajo sami sebe in svet okoli njih – druge kulture, kraje, običaje in življenjske situacije. Ko bereš zgodbe o drugih ljudeh in kulturah, se lažje vživiš v njihove izkušnje, kar povečuje empatijo in razumevanje do drugih. Knjige so kot okno v svet, saj nas bogatijo in širijo obzorja. Zgodbe o različnih ljudeh in čustvih pomagajo otrokom razumeti lastna in tuja čustva. Naučijo se sočutja in razvijajo čustveno inteligenco. Branje pravljič, fantazijskih zgodb ali pesmic pa

otrokom odpira vrata v svet domišljije, kjer lahko vse postane mogoče.

Ne samo pri otrocih, tudi pri odraslih redno branje trenira možgane za globlje razumevanje, povezovanje informacij ter postavljanje vprašanj, kar okrepi kritično in kreativno razmišljanje ter sposobnost reševanja problemov. Vsaka knjiga, članek ali celo blog ti lahko prinese novo informacijo, zato je branje eden najlažjih načinov za širjenje splošne razgledanosti in pridobivanje bolj konkretnega znanja. Z branjem knjig se učimo misliti z lastno glavo. Podobno kot smo ljudje zaradi izuma strojev postali učinkovitejši pri fizičnem delu, smo zaradi strojev učinkovitejši tudi pri intelektualnem delu. Z lastno glavo pa znamo misliti le, če imamo dovolj široko besedišče in če obvladamo poglobljeno razmišljanje. Vse to si lahko pridobimo le z branjem najrazličnejših knjig, s katerim si ves čas širimo in poglobljamo besedišče in ostrimo sposobnost mišljenja. Lahko nam tudi pomagajo razumeti, kako so uspešni ljudje premostili ovire in dosegli svoje cilje ter kako jim je branje pomagalo pri premagovanju težkih življenjskih situacij in oblikovanju njihove kariere. Branje leposlovja je trening za vživljanje v misli in čustva drugih ter za razumevanje čustev in misli, ki poganjajo nas same. Z branjem zato razvijamo sposobnost prepričevanja in sodelovanja, ki je ključna za uravnoteženo osebno življenje in uspešno preživetje na delovnem mestu. Potopitev v knjigo lahko služi tudi kot pobeg iz vsakdanjega stresa, saj že 30 minut branja na dan zmanjša stres in izboljša mentalno zdravje, ker nam omogoča pobeg iz vsakodnevnih skrbi in obenem krepi empatijo, ko se vživljamo v like in njihove izkušnje.

Branje je torej najpomembnejši gradnik napredka, saj nam omogoča dostop do znanja, ki ga potrebujemo za osebno in poklicno rast, spodbuja in izboljšuje naše razmišljanje, komunikacijo in pomaga oblikovati značaj, kar pripomore k boljšemu odločanju. Z bralno navado izboljšujemo svoj besedni zaklad, pisne spretnosti in sposobnost izražanja misli, kar nam omogoča dobro sporazumevanje, ki je ključ do uspeha v skoraj vseh vidikih življenja. Naj branje knjig, člankov ali študij pripomore k novemu delčku znanja, ki bo vodilo k osebnemu in poklicnemu razvoju.

Darja Marjanović

Zbiratelj revij Ciciban v našem kraju

V našem kraju imamo nekoga, ki s svojo strastjo do zbiranja ne le ohranja spomine na preteklost, ampak tudi prispeva k bogatenju kulturne dediščine.

Gre za Simona Stariča iz Birčne vasi, zbiratelj revij Ciciban, ki že več kot 7 let z ljubeznijo zbira številne številke te priljubljene otroške revije, ki je pomemben del naše zgodovine.

Zbirka je začela svojo pot v stari bukvarni, kjer je našel šop starih Cicibanov, ki so mu obudili spomine na svojo mladost. Takrat se je odločil, da bo začel zbirati te revije, in se osredotočil na iskanje številke 1, od koder se je njegova zbirateljska strast samo širila. Zanimanje za zbiranje se je hitro razširilo tudi med drugimi zbiratelji, saj so z njim vzpostavili stik ljudje iz različnih krajev, tudi iz Trsta, ter mu pomagali dopolniti zbirko.

Ciciban ni le revija, ampak pomemben dokument kulture in družbenega življenja preteklih desetletij, ki še vedno odraža vrednote otroštva in odrasčanja. „Ta moja zbirka ni le kup revij – je časovni stroj v preteklost, ki ga želim ohraniti za prihodnje generacije. Ciciban je zame kot zaklad, ki povezuje preteklost in sedanjost,“ pravi zbiratelj. Zbirka je bila nedavno razstavljena v Knjižnici Mirana Jarca v Novem mestu, kjer je obiskovalcem omogočila vpogled v to dragoceno kulturno dediščino. Simon Starič dodaja: „Moj cilj ni le zbrati te dragocene izdaje, ampak jih tudi predstaviti širši javnosti skozi razstavo.“

Poleg zbiranja revij Ciciban pa se zbiratelj posveča tudi iskanju prvih beril in čitank, ki predstavljajo pomemben del naše izobraževalne dediščine. „Če ima kdo doma stare Cicibane, prva berila ali čitanke in ne ve, kaj z njimi – z veseljem jih

sprejem! Vsaka številka in vsaka knjiga nosi svojo zgodbo, ki jo želim ohraniti za prihodnje generacije.“

Zbirka še vedno ni popolna, saj zbiratelj išče manjkajoče številke Cicibana ter prva berila in čitanke, ki bi jih rad vključil v svojo zbirko. Verjamem, da so ti zakladi del naše skupne zgodovine, ki si zasluži, da ostane živa – da se še naprej listajo, berejo in pripovedujejo zgodbe, kot so jih nekoč.

Anemija ali »slabokrvnost«

O slabokrvnosti govorimo takrat, ko imamo premalo zdravih rdečih krvničk, ki prenašajo kisik po telesu.

Rdeče krvničke nosijo hemoglobin, beljakovino, bogato z železom, ki se v pljučih veže na kisik in ga prenaša v tkiva po telesu. Do slabokrvnosti pride, če nimamo dovolj rdečih krvničk ali če naše rdeče krvničke ne delujejo pravilno. Simptomi so lahko blagi ali hudi. Anemija je najpogostejša krvna motnja, strokovnjaki ocenjujejo, da ima anemijo 1/3 ljudi v svetovnem prebivalstvu.

Kdo je bolj izpostavljen tveganju za anemijo?

Pri veliko ljudeh na pojav anemije zaradi slabe prehrane, črevesnih motenj, kroničnih bolezni, okužb in drugih bolezni. Tveganje za anemijo se povečuje s starostjo. Kronične bolezni, kjer je tveganje za razvoj anemije večje, so: revmatoidni artritis, ledvične bolezni, rak, bolezen jeter, bolezen ščitnice, vnetna črevesna bolezen (Crohnova bolezen ali ulcerozni kolitis).

Katere so najpogostejše vrste anemije?

Najpogostejša vrsta anemije je anemija zaradi pomanjkanja železa. Do nje pride, kadar v telesu nimamo dovolj zaloga železa. Pomanjkanje železa je običajno posledica izgube krvi (večja krvavitev), prevelikih potreb ali posledica slabe absorpcije železa. Nosečnost in porod porabita veliko železa, zato lahko pride do anemije, povezane z nosečnostjo.

Anemija zaradi pomanjkanja

vitaminov je lahko posledica nizke ravni vitamina B12 ali folata (folne kisline), običajno zaradi slabega vnosa s hrano.

Tudi nekatere bolezni lahko vplivajo na sposobnost telesa, da proizvaja rdeče krvničke. Pri nekaterih bolnikih z boleznijo ledvic se na primer razvije anemija, ker ledvice ne proizvajajo dovolj hormona

„šumenje“ v ušesih, glavobol, mrzle roke ali noge, bleda ali rumena koža, bolečina v prsih.

Kako se diagnosticira slabokrvnost?

Ob pojavu značilnih simptomov in znakov je naslednja stopanja obravnave analiza celotne krvne slike. Pomembne so vrednosti rdečih krvničk

malnimi vrednostmi in 100 g/l govorimo o blagi anemiji. Vrednosti, manjše kot 100 g/l, pomenijo hujšo obliko anemije. Normalne vrednosti za otroke se razlikujejo glede na starost.

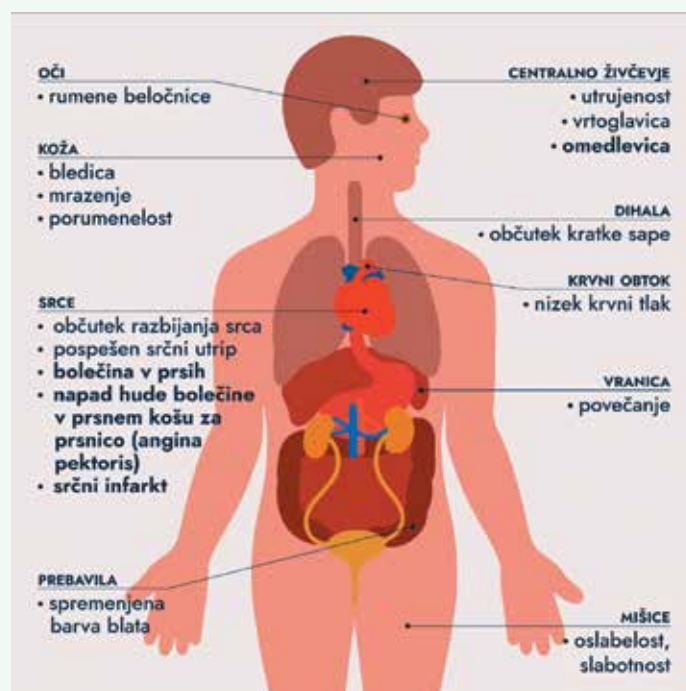
Kako se zdravi slabokrvnost?

Zdravljenje slabokrvnosti je odvisno od vzroka, ki jo povzroča. Zdravljenje osnovne bolezni je seveda najpomembnejši korak, lahko pa vključuje tudi zdravila in prehranske dodatke. Najpogosteje zdravniki priporočajo dodatke železa, dopolnila s folno kislino, dodatki vitamina B12 ... Večina prehranskih dodatkov, ki vsebujejo omenjene sestavine, je dostopna v prosti prodaji, vsekakor pa se pred začetkom jemanja kateregakoli prehranskega dodatka ali dopolnila posvetujte z izbranim zdravnikom.

Ali je anemijo mogoče preprečiti in kako si lahko pomagam sam?

Čeprav mnogih vrst anemije ni mogoče preprečiti, lahko z uživanjem zdrave prehrane preprečite anemijo zaradi pomanjkanja železa in vitaminov. V svojo prehrano vključite živila z visoko vsebnostjo železa (govedina, temno zelena listnata zelenjava, suho sadje in oreščki), vitamina B-12 (meso in mlečni izdelki) in folne kisline (sokovi citrusov, temno zelena listnata zelenjava, stročnice in obogatena žita).

Lorena Bogataj, dr. med., specializantka pediatrije

eritropoetina, ki bi kostnemu mozgu sporočil, naj proizvaja nove ali več rdečih krvničk. Kemoterapija, ki se uporablja za zdravljenje različnih vrst raka, pogosto poslabša sposobnost telesa, da tvori nove rdeče krvničke, zato je anemija pogosto posledica tega zdravljenja.

Kakšni so simptomi in znaki anemije?

Največkrat anemija povzroča blage simptome in je kratkotrajna težava. Pri slabokrvnosti telesu primanjkuje kisika, zato se lahko pojavi eden ali več naslednjih simptomov: slabost, zadihanost, omotica, hitro ali neredno bitje srca, bučanje ali

(eritrocitov), hemoglobina, hematokrita, ki meri odstotek rdečih krvničk v krvi. Prav tako opravimo razmaz periferne krvi, kjer pod mikroskopom preverjamo oblike in velikosti rdečih krvničk. Prav tako vedno preverimo tudi število retikulocitov, ki pa so nezrele rdeče krvničke, s čimer preverimo, ali naš kostni mozeg proizvaja dovolj zdravih rdečih krvničk.

Diagnozo postavimo glede na vrednost hemoglobina, in sicer ko krvni test pokaže vrednost hemoglobina manj kot 133 g/l pri moškem ali manj kot 118 g/l pri ženski. V območju med spodnjimi nor-

Socialna omrežja pri otrocih – DA ali NE?

Vpliv socialnih omrežij na duševno zdravje in samopodobo otrok je lahko precej močan, še posebej ker se otroci in mladostniki šele razvijajo, gradijo identiteto in iščejo potrditve iz okolice.

Žal se jim ne moremo popolnoma izogniti, lahko pa jih uporabljamo odgovorno in otroke podučimo, kako jih uporabljati varno in razsodno.

Socialna omrežja imajo lahko na otroke tako pozitiven kot negativen vpliv, odvisno od tega, kako in koliko jih uporabljajo.

✓ Pozitivni vplivi:

1. Povezovanje z vrstniki – otroci lahko ohranjajo stike, delijo izkušnje in se počutijo vključene.
2. Izražanje in ustvarjalnost – z deljenjem fotografij, risb, videov in pisanja se lahko spodbuja kreativnost.
3. Učenje in informacije – z dostopom do izobraževalnih vsebin, novic in skupnosti z enakimi interesi si bogatijo znanje in širijo obzorja.
4. Občutek pripadnosti – otroci, ki se sicer počutijo osamljeni ali izključeni, lahko najdejo skupnosti ali prijatelje z enakimi interesi.
5. Podpora – otroci lahko najdejo podporo v težkih časih ali pa poiščejo pomoč, da lažje izrazijo svoje težave.

✗ Negativni vplivi:

1. Zasvojenost in izguba časa – prekomerna uporaba lahko zmanjša zanimanje za šolo, igro in druženje v živo. Otroci se lahko začnejo počutiti tesnobno ali prazno, če niso nenehno prisotni na omrežjih, kar je znak digitalne odvisnosti.
2. Nizka samopodoba – primerjanje z drugimi (filtrirane slike, idealizirana življenja) lahko povzroči občutke manjvrednosti. Otroci pogosto primerjajo svoje vsakdanje življenje z močno obdelanimi slikami in objavami, kar lahko vodi v nezadovoljstvo s svojim telesom, življenjem ali dosežki. Zlasti dekleta so bolj izpostavljena pritiskom „idealne“ lepote, kar lahko vodi v motnje hranjenja ali zmanjšano samozavest.
3. Povečan občutek tesnobe in depresije – pogosto primerjanje z drugimi, občutek izključenosti, negativni komentarji in spletno nadlegovanje lahko vodijo v občutke tesnobe, žalosti in brezvrednosti.
4. Spletno nadlegovanje – negativni komentarji, izključevanje in nadlegovanje so pogosti.
5. Nevarnosti zasebnosti – otroci lahko nenamerno delijo osebne podatke ali postanejo tarča neprimernih vsebin.
6. Motnje spanja – uporaba pred spanjem vpliva na kakovost spanja, kar je

povezano z razdražljivostjo in zmanjšano sposobnostjo koncentracije.

Starši imajo ključno vlogo pri tem, kako otroci uporabljajo socialna omrežja. O tem se je potrebno z otroki pogovarjati odprto in redno. Poleg tega pa je priporočljivo naslednje:

- graditi otrokovo samopodobo izven spleta – šport, hobiji, druženje v živo,
- biti zgled za uravnoteženo uporabo tehnologije,
- razložiti pomembnost varovanja osebnih podatkov,
- postaviti meje in jasna pravila glede časa in vsebin,
- preveriti aplikacije in vsebine, ki jih otrok uporablja,
- uporabiti starševske nastavitve in spremljanje aktivnosti,
- pogovarjati se o otrokovih izkušnjah na spletu, o tem, kaj je na spletu realno in kaj ni,
- spodbujati kritično mišljenje glede objav in vsebin,
- poslušati brez obsojanja – naj otrok čuti, da se lahko obrne na vas, če se kaj zgodi,
- biti pozorni na spremembe v otrokovem obnašanju – umik, razdražljivost, slabo spanje lahko kažejo na težave zaradi spleta ali nadlegovanja.

Darja Marjanović
Foto: Vir: splet in UI

PRAZNOVANJE 60. OBLETNICE KS BIRČNA VAS

Ob praznovanju 60. obletnice KS Birčna vas vas vabimo, da se v soboto, 24. maja 2025, udeležite naslednjih dogodkov:

- *ob 10. uri: tradicionalni pohod iz Ruperč Vrha do igrišča v Dragah pri Birčni vasi*
- *ob 12. uri: slavnostna prireditev*
- *od 13. ure naprej: pogostitev in družabno popoldne*

Praznovanju se lahko pridružite kadarkoli – če ne prej, pa v Dragah – in z nami preživite lep dan 😊

Lepo vabljeni!

Kje pa je to?

Mnogo je koticikov v naši okolici, kamor ne zahajamo vsak dan ali pa tudi nikoli. Vozimo se ali hodimo, pa gledamo naokoli, le redko kdo opazi zanimivosti ob poti. In ko vidimo sliko, se vprašamo: "Kje pa je to?"

Je prostor v dolini, ki je namenjen športu in druženju. Tam se dobimo ob praznovanju 60. obletnice naše krajevne skupnosti.

Odgovor poiščite v tej številki glasila v vabilu predsednice Sveta KS Birčna vas.

Bogdan Mali

ŠUM SEKVOJ - GLASILO KRAJEVNE SKUPNOSTI BIRČNA VAS

Glasilo ureja uredniški odbor: urednica: Karmen Jenič,
člani: Bogdan Mali, Darja Marjanovič, Majda Meštrič.

Jezikovni pregled vodilnih člankov: Karmen Jenič.

Spletna stran: <https://www.novomesto.si/krajevne-skupnosti/bircna-vas/>

Glasilo je natisnjeno v 480 izvodih. Tisk: Jože Dolinšek s.p.

Naslov uredništva:

Birčna vas 1

Novo mesto

sumsekvoj@gmail.com

»**Sodelujte** z nami.

Pišite, ustvarjajte, fotografirajte,
pohvalite ali grajajte.

Vse to sprejemamo na naš e-mail: sumsekvoj@gmail.com
ali osebno pri članih uredništva.«